

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ Ζ'

4 ΜΑΪΟΥ 1929

ΑΡΙΘ 18—19

ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ

Αριθ. { Πρωτ. 1388
Διεκπ. 395 } Έν Αθήναις τῇ 15 Ἀπριλίου 1929

ΘΕΜΕΛΙΩΣΙΣ ΚΑΙ ΑΝΕΓΕΡΣΙΣ ΙΕΡΩΝ ΝΑΩΝ

Πρὸς

Τοὺς Σεβασμ. Μητροπολίτας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ἐπειδὴ ἐνιαχοῦ ἐγένετο ἀπόπειρα ἰδρύσεως ὀρθοδόξων ναῶν ἄνευ εἰδήσεως καὶ ἀδείας τοῦ οἰκείου Ἱεράρχου προαγόμεθα, ἵνα γνωρίσωμεν πᾶσι τοῖς Σεβ. Ἱεράρχαις, ὅτι τοιοῦτό τι οὔτε οἱ Ἱεροὶ Κανόνες οὔτε οἱ νόμοι τοῦ Κράτους ἐπιτρέπουσι.

Καὶ ὡς πρὸς μὲν τὴν Κανονικὴν ἀποψιν ἡ πῆξις τοῦ θεμελίου Ἱ. Ναοῦ γίνεται μετὰ γνώμην καὶ βουλὴν τοῦ οἰκείου Ἐπισκόπου διὰ τῆς ὑπὸ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας διατεταγμένης Ἱεροτελεστίας. Ὁ Δ' Κανὼν τῆς Δ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου διαγορεύει: «...ἔδοξε μηδένα μηδαμοῦ οἰκοδομεῖν μηδὲ συνιστᾶν μοναστήριον ἢ εὐκτήριον οἶκον παρὰ γνώμην τοῦ τῆς πόλεως Ἐπισκόπου...» (Προβλ. καὶ Κανὼνα Α' τῆς ΑΒ' ἐν Κων)πόλει Συνόδου καὶ Ζ' καὶ ΙΖ' τῆς ἐν Νικαίᾳ Ζ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου καὶ ἐρμηνεῖαν Βαλσαμώνος εἰς τὸν Ζ' Κανὼνα τῆς αὐτῆς Οἰκουμενικῆς Συνόδου... ἡ πῆξις τοῦ θεμελίου (Ναοῦ) δι' εὐχῆς μόνης τοῦ κατὰ χώραν Ἐπισκόπου καὶ Σταυροπηγίου γίνεται...» καὶ Ἐγκύκλι. Ἱερᾶς Συνόδου ὑπ' ἀριθ. 1807)73 τῆς 16ης Ὀκτωβρίου (1913). Ἡ δὲ ΕΖ' διάταξις τῆς Ἰουστινιανείου Νσαρᾶς ἐν κεφ. Α' καθορίζει: «Θεοσπίζομεν τοίνυν πρὸ πάντων μὲν ἐκεῖνο γίνεσθαι, ὥστε μηδενὶ παρρησίαν εἶναι μηδὲ μοναστήριον μηδὲ Ἐκκλησίαν μηδὲ εὐκτήριον οἶκον ἄρχεσθαι οἰκοδομεῖν πρὶν ἂν ὁ τῆς πόλεως Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος παραγενόμενος εὐχὴν τε ἐν τῷ τόπῳ ποιήσαιο καὶ Σταυρὸν πῆξαιο, δημοσίαν προσοδὸν ποιησάμενος καὶ τὸ πρᾶγμα φανερόν ἅπασιν καταστήσοι· πολλοὶ γὰρ ὑποδύομενοι κτίσειν δῆθεν εὐκτηρίους οἶκους τὰς ἑαυτῶν θεραπεύουσι νόσους οὐκ Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν κτίσται γινόμενοι, ἀλλὰ σπηλαιῶν ἀτόπων».

Ὡς πρὸς δὲ τὴν νομικὴν ἀποψιν τὸ θρον ἄρθρον

τοῦ ἰσχύοντος ἐνοριακοῦ νόμου καὶ ἐν γένει ὁ ὅλος ἐνοριακὸς νόμος ἀπαγορεύει τὴν ἴδρυσιν ὀρθοδόξου ναοῦ ἄνευ ἀδείας καὶ ἐγκρίσεως τῶν οἰκείων Ἐκκλησιαστικῶν Ἀρχῶν καὶ δὴ χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ ἐνορία.

Ταῦτα ἔχοντες ὑπ' ὄψιν παρακαλεῖσθε ὅπως ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ ἐπιτρέπητε τὴν ἴδρυσιν ναῶν προωρισμένων εἴτε εἰς ἰδιωτικὴν εἴτε εἰς δημοσίαν λατρείαν ἄνευ τῆς τηρήσεως τῶν ἀνωτέρω, ἐν ἧ δὲ περιπτώσει παρὰ ταῦτα ἤθελεν ἀνεγερθῆ ναὸς τις, δεόν ν' ἀπαγορεύητε τὴν ἐν αὐτῷ τέλεισιν ἱεροπραξιῶν.

- † Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ Πρόεδρος
  - † Ὁ Ἀρσίνουπόλεως καὶ Παγωνιανῆς ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ
  - † Ὁ Ἀδριανουπόλεως ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ
  - † Ὁ Νικοπόλεως καὶ Προβέζης ΙΩΑΚΕΙΜ
  - † Ὁ Ἰκαρίας ΝΕΟΦΥΤΟΣ.
  - † Ὁ Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ
  - † Ὁ Ὑδρας καὶ Σπετσῶν ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ
  - † Ὁ Θηβῶν καὶ Λεβαθείας ΣΥΝΕΣΙΟΣ
  - † Ὁ Καλαβρύτων καὶ Διγυλαίας ΤΙΜΟΘΕΟΣ
- Ὁ Α' Γραμματεὺς
Ἀρχιμ. Γερμανὸς Α. Ρουμπάνης

ΕΟΡΤΙΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Αριθ. 1540

Παναγιώτατε καὶ Θεϊότατε Ἀρχιεπίσκοπε Κων)πόλεως, Νέας Ρώμης, καὶ Οἰκουμενικὸν Πατριάρχα, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ σεβασμιώτατε καὶ περισπούδαστε ἀδελφικῶς ἐν Κυρίῳ κατασπαζόμενοι ὑπερήδιστα προσαγορευόμενοι.

Ἐν ἀγάπῃ ἀδελφικῇ διὰ τῶν δε τῶν εορτίων ἡμῶν γραμμάτων ἐμφανιζόμεθα αὐτὶς νοερῶς πρὸ τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος καὶ χαίροντες προσφωνοῦμεν Αὐτῇ τε καὶ τῇ περὶ Αὐτὴν χορεία τῶν Ἱερωτάτων Ἀρχιερέων ἐπὶ ταῖς πανσέπτους ἡμέραις τῶν Παθῶν καὶ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου. Χριστός, ἡ ζωὴ ἡμῶν, ὑπὲρ ἡμῶν παθὼν καὶ διὰ τοῦ ἰδίου αἱματος ἀπὸ τῆς ἀμαρτίας λυτρωσάμενος ἡμᾶς, ἀνέστη ἐκ νεκρῶν ὡς ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων, ἵνα ἡμεῖς ζωοποιηθῶμεν ἐν Αὐτῷ καὶ συναναστῶμεν εἰς ζωὴν αἰώνιον. Τὸ ὑπερφύεσ τοῦτο γεγονός ὑπομιμνήσκουσα ἡμῖν ἡ Ἐκκλησία ἐν ταῖς ἀγίαις ταύταις ἡμέραις συναγεῖρει πάντας περὶ τὸν εἰς τὸν Σταυρὸν παγέντα καὶ τριήμερον ἐκ νεκρῶν ἀναστάντα Σωτῆρα καὶ συνενοῖ

μετ' αὐτοῦ, τὸν σύνδεσμον τῆς πίστεως καὶ τῆς ἀγάπης· ἰσχυρότερον ἀπεργαζομένη.

Ὅθεν καὶ ἀγαλλόμενοι, τὸν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τῆ Μεγάλῃ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίᾳ προσκομίζομεν, Συνοδική διαγνώμη, ἀσπασμόν, συγκαίροντες Αὐτῇ τε καὶ συμπανηγυρίζοντες, ἅμα δὲ καὶ συνεπευχόμενοι Αὐτῇ τε καὶ πάσαις ταῖς κατὰ μέρος τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαις ταῖς τὴν Μίαν, Ἁγίαν, Καθολικὴν καὶ Ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν συναπαρτιζούσαις, ἀδιάσειστον εὐστάθειαν καὶ καλὴν κατάστασιν. Πεποθαμεν δ' ὅτι ὁ ζωηρῶς αὖθις παρὰ πασῶν αὐτῶν ἐκδηλούμενος πόθος τῆς ἐπὶ τὸ αὐτὸ συνόδου ἀντιπροσώπων αὐτῶν, ἐπευλογηθήσεται μὲν ὑπὸ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Χριστοῦ, πραγματοποιούμενος δὲ μὲγ' ἀποθήσεται ἀγαθὸν τῆς καθέλου Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ ἀπαρχὴ στενωτέρας ἐπικοινωνίας, ἧς προφανῆς ἢ ἀνάγκη τυγχάνει.

Καὶ προσωπικῶς δὲ τῇ Ὑμετέρᾳ Παναγιότητι συγκαίροντες ἐπὶ ταῖς μεγίσταις ταύταις τῶν ἑορτῶν καὶ αὖθις δὲ πόθῳ πολλῷ Αὐτὴν κατασπαζόμενοι, διατελοῦμεν,

Ἐθὴνησιν κε' Ἀπριλίῳ ,α ρ κθ'

Τῆς Ὑμετέρας γερασμίας Παναγιότητος

Ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφός

† Ο ΑΘΗΝΩΝ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Ο ΜΥΣΤΙΚΟΣ ΔΕΙΠΝΟΣ

Τὸ φανερὸν ἐν τῇ πραγματικότητι Μυστήριον τῆς δυνάμεως καὶ τῆς ζωῆς.

Ἡ νέκρωσις τοῦ σαρκικοῦ φρονήματος ἐνεργεῖται διὰ τῆς προσευχῆς καὶ τῆς μελέτης καὶ σταθεροποιεῖται διὰ τῆς ἐνότητος τῆς καρδίας μετὰ τοῦ Προσώπου τοῦ Χριστοῦ. Ἡ ἐνότης αὕτη κατορθοῦται ἐξ ὀλοκλήρου διὰ τῆς μεταλήψεως τοῦ Σώματος καὶ τοῦ Αἵματος τοῦ ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ θυσιασθέντος ἀναμαρτήτου Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ρητῶς καὶ ἀπεριφράστως ἐδίδαξε τοῦτο ὁ Χριστὸς εἰπὼν, «ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἐν ἐμοὶ μένει κἀγὼ ἐν αὐτῷ. Ὁ τρώγων με ἐκεῖνος ζήσεται δι' ἐμὲ» (Ἐδάγγ. Ἰωάνν. ΣΤ', 47—71). Μυστήριον μέγιστον καὶ ἀκατάληπτον, ἀλλὰ φανερώτατον ἐν τῷ βίῳ πάντων τῶν ἀπανταχοῦ καὶ διὰ μέσου πάντων τῶν χριστιανικῶν αἰώνων πιστῶν τοῦ Χριστοῦ μαθητῶν. Ὑπεμνήσαμεν τὰς θυσίας τῶν μαρτύρων τῶν πρώτων αἰώνων μέχρι ἐσχάτων, καλοῦμεν εἰς προσοχὴν πρὸς τοὺς μάρτυρας τοῦ παρόντος. Πάντες ὅσοι σχετίζονται πρὸς τὸ Μυστήριον τοῦτο καὶ μεταλαμβάνουσιν αὐτοῦ εἴτε παριστάμενοι μετ' εὐλαβείας ἐλικρινοῦς τελουμένης τῆς Θείας Μυσταγωγίας, εἴτε ἄξιοι ὄντες καὶ προσευχόμενοι εἰς τὴν αἰσθητὴν μεταλήψιν τοῦ Σώματος καὶ τοῦ Αἵματος, ἅπερ εἰσὶ τὰ διὰ τῆς χάριτος τοῦ ἐν Τριάδι Θεοῦ μετουσιωμένα. «Ὁ

ἄρτος καὶ ὁ οἶνος» πάντες οὗτοι καὶ οἱ παριστάμενοι ἐν μετανοίᾳ μὲ φλογερὸν πόθον προσεχοῦς μεταλήψεως καὶ οἱ μεταλαμβάνοντες εἶναι οἱ ἀνθρώποι τῆς δυνάμεως τῆς θελήσεως πρὸς τὸ ποιεῖν τὸ ἀγαθὸν ἐν πάσῃ περιπτώσει πρὸς πάντας ἀνθρώπους καὶ πρὸς αὐτοὺς τοὺς ἐχθρούς... Τοῦτο βεβαίως ὁ πρακτικὸς βίος. Τοῦτο δὲ εἰς πάντας τοὺς χριστιανικοὺς κλάδους δηλ. τῆς Ὁρθοδοξίας, τῆς Παπικῆς Ἐκκλησίας, τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας, τῆς Λουθηρανικῆς καὶ τῆς Καθολικῆς (Ἐλβετικῆς).

Ἡ Ὁρθοδοξία ἔχει τὸ Μυστήριον ἀκριβῶς ὅπως παρεδόθη ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ, ἐτελέσθη ὑπὸ τῶν θείων Ἀποστόλων ἐπιστεύθη καὶ ἐτελέσθη κατὰ τοὺς πρώτους αἰῶνας καὶ πιστεύεται καὶ τελεῖται μέχρι σήμερον, αἱ λοιπαὶ Ἐκκλησίαι ἔχουσιν αὐτὸ πιστευόμενον, τελούμενον καὶ εἰς μετάληψιν παρατιθέμενον καὶ προσφερόμενον μετὰ τινων διαφορῶν περιστατικῆς ἐξ αἰρετικῆς πλάνης καινοτομίας. Τοῦτο εἶναι ἄλλο ζήτημα, καὶ δὲν δύναται ἐκ τούτου νὰ ἀμφισβητηθῇ ἢ πραγματικὴ καὶ ἀδιαμφισβήτητος ἀλήθεια, ὅτι πάντες οἱ ὀπωσδήποτε μετέχοντες τοῦ Μυστηρίου καὶ πλησιάζοντες τὴν ψυχὴν καὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν εἰς τὸ Πρόσωπον τοῦ Χριστοῦ εἶναι καὶ οἱ ἀνθρώποι τῆς ἀγαθῆς συνειδήσεως καὶ τῆς πρὸς τὴν πράξιν τοῦ ἀγαθοῦ θελήσεως. Μόνον ὑπάρχει μία διαφορὰ σπουδαία καὶ σημαντικὴ μεταξὺ τῶν χριστιανῶν τῶν ἄλλων Ἐκκλησιῶν καὶ τῶν τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς Καθολικῆς Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας. Οἱ τελευταῖοι οὗτοι ὅταν εἶναι εἰλικρινεῖς ἐν τῇ πίστει τῇ Ὁρθοδόξῳ, φέρουσιν ἐν ἑαυτοῖς ἐκτὸς τῆς πρὸς τὸ ἀγαθὸν τάσεως καὶ διαθέσεως καὶ τὰ στοιχεῖα τοῦ μαρτυρίου, δηλ. τὴν δύναμιν τῆς αὐταπαρνήσεως ὑπὲρ τοῦ πλησίον. Διὰ τοῦτο ἡ Ἑλληνικὴ Ὁρθοδοξία ἐν τῷ τοιοῦτῳ πνεύματι αὐτῆς εὐδέποτε ἐπέτρεψεν εἰς ἑαυτὴν ὡς Ἔθνος καὶ Κράτος νὰ ἐπιτεθῇ κατ' ἄλλων χριστιανῶν ἢ μὴ χριστιανῶν χάριν ἰδίων συμφερόντων οἰωνοῦσθε, ἀλλὰ πάντοτε ἐκινήθη πρὸς ἀμυναν κατὰ θηρίων ἀνθρώπων. Τοῦτο εἶναι τὸ πνεῦμα τῆς αὐταπαρνήσεως τοῦ Γολγοθᾶ, τὸ ὁποῖον ἐμπνέει καὶ διευθύνει τὴν συνειδήσιν τοῦ Ὁρθοδόξου Ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Εἰς τοὺς μὴ προσέχοντας εἰς τὰ ἱστορικὰ γεγονότα τὰ ἀδιαμφισβήτητα καὶ μὴ ἐξετάζοντας καὶ μὴ ἐννοοῦντας αὐτὰ ὡς αἰτιατὰ αἰτίων, ἐξ ὧν γεννῶνται καὶ προέρχονται, ἀλλ' ἐκ σκοτασμοῦ τινος ἐγωῖστικῆς τῆς ψυχῆς αὐτῶν τὰ πάντα μοιραίως καὶ τυχαίως νομίζοντας ὅτι συμβαίνουσι, βεβαίως τὰ ἀνωτέρω φαίνονται ἀνυπόστατα καὶ ἀκατάληπτα. Ναι, ἀλλὰ παρὰ τὴν ἐπιπολαίαν αὐτῶν ἀντίληψιν καὶ κρίσιν δύνανται νὰ λάβωσιν ἐκ τούτων ἀφορμὴν νὰ ταπεινοφρονήσωσιν εἰς ἑαυτοὺς προσέχοντες. Καὶ ὅταν ἀφῆθῃ ἐλευθέρᾳ ἢ λογικευομένη ψυχὴ αὐτῶν θὰ ἴδωσι φῶς καὶ θὰ κρίνωσιν ἐπὶ τῶν δεδομένων τῆς ἱστορίας καὶ τῆς πείρας πάσης ἐποχῆς καὶ τῆς παρουσίας καὶ γνώσανται

τὴν ἀλήθειαν, ὅτι πᾶς ὁ πιστεύων καὶ ἀγαπῶν τὸν Χριστόν, πᾶς ὁ ἐσωτερικῶς ἀπὸ τῆς καρδίας αὐτοῦ συνδεδεμένος διατελεῖν μετ' αὐτοῦ, εἶναι ὁ ἐν πᾶσιν ἰσορροπῶν ἄνθρωπος, εἶναι ὁ ἄνθρωπος τοῦ ἀγαθοῦ ἐν πάσῃ περιπτώσει καὶ σχετικῶς πρὸς πάντας ἀνθρώπους. Καὶ θὰ κρίνωσι καὶ θὰ ἴδωσι, ὅτι πάντες εἰ παγκοσμίου φήμης διανοούμενοι τῆς χριστιανικῆς περιόδου ὑπῆρξαν ἄνθρωποι τοῦ ἀγαθοῦ ἐφ' ὅσον συνεδέοντο, ὡς εἴπομεν, μετὰ τοῦ προσώπου τοῦ Χριστοῦ ἔσθην, δηλ. ἀπὸ πιστευούσης καρδίας, πάντες δὲ οἱ χριστιανοὶ μὲν λεγόμενοι, ἀλλὰ μὴ οὕτω μετὰ τοῦ Χριστοῦ συνδεδεμένοι, ὑπῆρξαν ἐκμεταλλεῦται τῆς θρησκείας τοῦ Χριστοῦ σχετικῶς πρὸς τὴν πιστεύουσαν ψυχὴν τῶν λαῶν καὶ ἐποίησαν ἐν μέρει τὸ ἀγαθόν, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθησαν νὰ μὴ ὑπάρξωσι καὶ μεγάλοι ἀγύρται καὶ ἀπατεῶνες, καταχρώμενοι τὴν ἐμπιστοσύνην ἀτόμων, δμάδων, κοινωνιῶν καὶ ἔθνων ὁλοκλήρων καὶ παρασύροντες αὐτοὺς εἰς τὴν πλάνην καὶ εἰς τὴν αἵρεσιν, εἰς τὴν ἀπιστίαν καὶ εἰς αὐτὸν τὸν θλεθρον.

Ἴδετε τοὺς χριστιανικοὺς αυτοκράτορας, τοὺς βασιλεῖς καὶ ἄρχοντας, τοὺς σπειραντας τὸν θλεθρον εἰς τὴν χριστιανικὴν Εὐρώπην διὰ τοῦ θλεθρίου τελευταίου παγκοσμίου δάδης πολέμου. Ἐνθυμήθητε ὅτι τινὲς τούτων καὶ κήρυκες τοῦ Εὐαγγελίου ὑπῆρξαν πρὸς τὸν ὑπ' αὐτοὺς λαὸν καὶ στρατόν. Ἴδετε τοὺς μεγάλους ἀγύρτας τῆς διανοητικότητος, τοὺς προσωπικῶς ἀπατήσαντας καὶ διὰ τῶν συγγραμμάτων αὐτῶν ἀπατῶντας καὶ διαφθείροντας τοὺς χριστιανικοὺς λαοὺς καὶ ἐμποδίζοντας τὴν πρόοδον καὶ ἐπικράτησιν τῆς θρησκείας τοῦ Χριστοῦ, ἡ ὁποία εἶναι ὄντως ἡ θρησκεία τοῦ πολιτισμοῦ καὶ ἡ σωτηρία τῆς ἀνθρωπότητος.

Ὁ Ρενὰν καὶ πάντες οἱ τοῦ αὐτοῦ εἴδους ἀγύρται εἶναι οἱ ἀνισόρροποι ἐκμεταλλεῦται τοῦ θρησκευτικοῦ συναίσθηματος τῶν ἀκαταρτίστων διανοουμένων, εἶναι οἱ ἀπατῶντες διὰ τῆς διαβολικῆς, οὕτως εἰπεῖν, τέχνης τοῦ λόγου καὶ παρασύροντες εἰς ὅ,τι εἶναι ἀνόητον καὶ βλάσφημον, παράλογον καὶ θλεθρῶν. Προσεξάτε οἱ διανοούμενοι Ἕλληνας. Διώξατε ἀπὸ τῆς κεφαλῆς τῶν τοῦ καπνοῦ τῆς οἰήσεως, παύσατε νὰ νομίζετε εἰσεθε σοφοί, διότι ἀνεγνώσατε τὰ ἀσύστατα καὶ ἠθρικὰ βλάσφημα κατὰ τοῦ Χριστοῦ ἔργα. Πᾶσα τῆς τοῦ Χριστοῦ ἐπιστήμη στερεῖται ἀρετῆς καὶ πᾶσα ἐπιστήμη στερουμένη ἀρετῆς εἶναι μωρία καὶ ἀνεργία. Ἡ ἱστορία τῶν διανοουμένων βεβαιοῖ τοῦτο.

† Ὁ Καλαβλύτων καὶ Αἰγιαλείας ΤΙΜΟΘΕΟΣ

“ἨΓΕΡΘΗ Ο ΚΥΡΙΟΣ ΟΝΤΩΣ,”

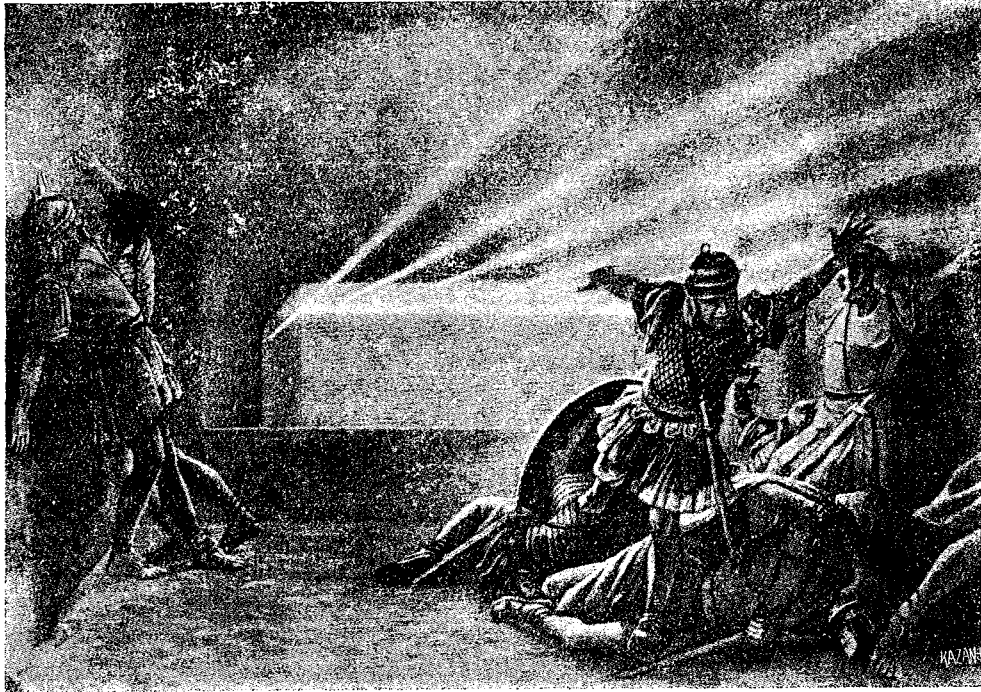
Ὀλόκληρον τὸ ἐκπαγλὸν οἰκοδόμημα τῆς χριστιανικῆς θρησκείας ἀπὸ τῆς τρίτης μετὰ τὴν σταύρωσιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν ἡμέρας μέχρι τῆς σήμερον καὶ μέχρι τῆς συντελείας τῶν αἰώνων εἶνε τεθεμελιωμένον ἐπὶ τῆς πεποιθήσεως ταύτης τῶν ἔνδεκα καὶ τῶν σὺν αὐτοῖς, τοὺς ὁποίους εὗρον συνθηροισμένους οἱ ἐξ Ἐμμαυῶν εἰς Ἱεροσόλυμα μετὰ τὴν εἰς αὐτοὺς ἀποκάλυψιν τοῦ ἀναστάντος ἀνακάμψαντες. Μόλις ἐνεφανίσθησαν πρὸ αὐτῶν, καὶ πρὶν ἢ ἀνοίξουν τὸ στόμα των εἰὰ νὰ ἀφηγηθῶν ἐκπληκτοὶ ὅσα τοῖς εἶχον συμβῆ, τοὺς ἤκουσαν λέγοντας ὅτι «ἠγέρθη ὁ Κύριος ὄντως». Ὁ Κύριος, πράγματι, εἶχεν ἀναστῆ ἐκ νεκρῶν, καὶ εἶνε λοιπὸν ἀληθὴ ὅσα ἐξήγγειλαν πρὸς αὐτοὺς αἱ πρῶται ἐπισκεφθεῖσαι τὸ περιέχον τὸν νεκρὸν Ἰησοῦν μνημα γυναῖκες καὶ οἱ εἰς αὐτὸ κατόπιν σπεύσαντες δύο μνηταί. Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἢ ἐκ νεκρῶν ἀνάστασις τοῦ σταυρωθέντος Χριστοῦ ἀπέβη τὸ κέντρον, ἡ θάσις, ἡ οὐσία καὶ τὸ περιεχόμενον τοῦ ἀποστολικοῦ κηρύγματος τόσο, ὥστε τούτο καὶ ἡ δι' αὐτοῦ πίστις θὰ ἀπέβαινον κενὰ καὶ ἀθάσιμα καὶ ἔωλα καὶ μάταια καὶ μετέωρα καὶ ἀδίκαιολόγητα ὅπως «εἰ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται». «Ἐθρυσκόμεθα δὲ καὶ ψευδομάρτυρες τοῦ Θεοῦ—ἐπιλέγει τῶν ἔθνων ὁ ἀπόστολος—, ὅτι ἐμαρτυρήσαμεν κατὰ τοῦ Θεοῦ ὅτι ἤγειρε τὸν Χριστόν ὃν οὐκ ἤγειρεν». Ἄλλαις λέξεσι, τόσο ἢ ἐκ νεκρῶν ἀνάστασις τοῦ Κυρίου εἶνε γεγονός ἀνεπίδεκτον συζητήσεως, ὥστε θὰ ἦτο καθαρὰ παράφροσύνη κήρυγμα περὶ ἀναστάντος Χριστοῦ, ὅστις ἐν τῇ πραγματικότητι δὲν ἀνέστη τοιοῦτο ψεύδος θὰ ἦτο ἢ ἀνοητοτέρα, ἀλλ' ἅμα καὶ ἡ τερατωδέστερα τῶν ἀναληθειῶν.

Ἄλλ' ἐνῶ εἶνε προφανὲς ὅτι, ἂν δὲν ἦτο πραγματικὸν γεγονός ἡ Ἀνάστασις, ἐπὶ ψεύδους τοιοῦτου θὰ ἦτο ἀπολύτως ἀδύνατον νὰ θεμελιωθῆ ὁ Χριστιανισμὸς οὐδ' ἐπὶ στιγμῆν, ὁ ὀρθολογισμὸς, μὴ δυνάμενος νὰ συμβιβασθῆ πρὸς τοιοῦτο μάλιστα θαῦμα, ἐπεζήτησε, κατὰ τοὺς νεωτέρους ἰδίᾳ χρόνους, νὰ δώσῃ μίαν οἰανδήποτε ἄλλην ἐξήγησιν, πλὴν τῆς πραγματικῆς, εἰς τὸ κήρυγμα τῆς Ἀναστάσεως καὶ εἰς τὴν παγίωσιν τοῦ Χριστιανισμοῦ. Πᾶσα ἡ προσπάθεια τῆς μεταγενεστερᾶς διανοήσεως ὅπως προσδώσῃ εἰς τὰς εὐαγγελικὰς περὶ τοῦ γεγονότος μαρτυρίας μεταφορικὴν ἢ ἠθικὴν ἀπλῶς ἔννοιαν διὰ νὰ ἀποφύγῃ τὴν κυριολεξίαν περὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ ἐκ τῶν νεκρῶν ὁρμάται ἐκ τοῦ ὅτι εἶνε δῆθεν ψυχολογικῶς ἀσύλληπτος ἡ ἰδέα τῆς ἐνδόξου καὶ θριαμβευτικῆς ἀναδιώσεως ἐνδὲς τόσο σκληρῶς μαστιγωθέντος, διασπαραχθέντος καὶ νεκρωθέντος σώματος, καὶ ἐκ τοῦ ὅτι, ἀπὸ ἐπόψεως τοῦλάχιστον Ἰουδαϊκῆς, ἡ σταύρωσις καὶ ὁ θάνατος θὰ ἠδύναντο νὰ ἐρμηνευθῶσιν ὡς ἐκδηλὸς θεῖα ἀποδοκιμασία τοῦ τόσο ταπεινωτικῶν ὑποστάντος πάθος.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἀναντίρρητον ἀπομένει τοῦτο :

ὅτι ἐὰν τὸ νεκρὸν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ σῶμα ὑφίστατο φθορὰν ἐν τῷ τάφῳ τοῦ Ἰωσήφ, θὰ ἦτο ἀδύνατον ἡ Χριστιανικὴ θρησκεία νὰ γεννηθῆ. Καὶ ἡ Ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ, ἣτις ἀπετέλεσε τὴν ζωὴν καὶ τὴν ψυχὴν

δοκίμως καὶ μυστηριωδῶς, καθ' ὅμοιον δὲ τρόπον καὶ ἀποχωρίζεται. Διαρκῶς ἀποβαίνει ἀντικείμενον καταπλήξεως· φαίνεται ὡς πνεῦμα, καθίσταται ἀπρόσιτος, δὲν συμβιοῖ μετὰ τῶν μαθητῶν διαρκῶς, ὅπου

τοῦ Χριστιανισμοῦ, δὲν προσωμοίαιζε πρὸς τὴν ἐννοίαν τὴν ὁποίαν εἶχον οἱ Ἰουδαῖοι περὶ ἀναστάσεως, οὐδ' ἐπαυτίζετο πρὸς τὴν ἐλληνικὴν περὶ τῆς ἀθανασίας τῆς ψυχῆς ἰδέαν· ἡ Ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ ἦτο ἔγερσις αὐτοῦ ἐκ τῶν νεκρῶν, ἀναστάντος ἐκ νεκρῶν τοῦ ἔλου φυσικοῦ καὶ πνευματικοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Εἶνε ἀληθές, ὅτι ὁ Κύριος εἶνε ὁ πρῶτος καὶ ὁ μόνος ἐκ νεκρῶν ἀναστάς. Μικρὸν πρὸ αὐτοῦ εἶχεν ἐπιστρέψει εἰς τὴν ζωὴν καὶ ὁ Λάζαρος. Ἄλλ' ὁποία διαφορὰ μεταξὺ πάσης ἄλλης ἀναβιώσεως καὶ τῆς ἐκ νεκρῶν ἐγέρσεως τοῦ Κυρίου! Πάντες οἱ εἰς τὴν παρούσαν ζωὴν ἀνακάρησαν ἀνέστησαν, πρῶτον, οὐχὶ ἐξ ἑαυτῶν, ἀλλ' ὑπὸ τοῦ Κυρίου, καὶ δεῦτερον, ἀπλῶς ἀποκατεστάθησαν εἰς τὴν ζωὴν ὡς συνθήκας καὶ εἶχον ζῆσαι προτοῦ ἀποθάνωσι, καὶ αὖθις ὡς καὶ πρότερον, ὑποκείμενοι εἰς τὸ ἀμελικτον τοῦ θανάτου κράτος. Ἐνῶ ὁ ἀναστάς Κύριος ἠγέρθη μὲν ὡς αὐτὸς ὢν Κύριος τῆς ζωῆς, ἐνεφάνισε δ' ἐν ἑαυτῷ μοναδικὴν ἐνότητα ταυτότητος ἅμα καὶ μεταβολῆς. Κατὰ τὰς εἰς τοὺς μαθητὰς ἐμφανίσεις του ἦτο αὐτὸς οὗτος ὁ πρὸ τοῦ σταυρικοῦ του θανάτου Διδάσκαλος, ἀλλ' ἅμα καὶ ὄλως διάφορος. Ἦτο ὁρατὸς εἰς τοὺς μαθητὰς καὶ ἠκούετο καὶ ἐψηλαφᾶτο: «ψηλαφῆσατέ με καὶ ἴδετε ὅτι πνεῦμα σάρκα καὶ ὁστάα οὐκ ἔχει, καθὼς ἐμὲ θεωρεῖτε ἔχοντα». «Καὶ λαβὼν ἐνώπιον αὐτῶν ἔφαγε». Συγχρόνως ὁμοῦ ἐμφανίζεται εἰς αὐτοὺς ἀπροσ-

εῦρίσκειται οὗτοι δὲν δύνανται νὰ προσέλθωσιν, ἡ ταυτότης αὐτοῦ πρὸς τὸν πρὸ τοῦ πάθους διδάσκαλον δὲν εἶνε εἰς πάντας σαφής. Ἄβυσσος διαφορᾶς λοιπὸν ὑπάρχει μεταξὺ τῆς ἐκ νεκρῶν ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου καὶ τῆς εἰς τὴν ζωὴν ἐπαναγωγῆς τῶν ὑπ' αὐτοῦ ἀναστηθέντων.

Ἡ εἰς τὴν ἐκ νεκρῶν ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου ἀκράδαντος πίστις τῶν μαθητῶν του, παρὰ τὰς ἀποπειράς τῶν ὀρθολογιστικῶν περὶ αὐτῆς ὑποθέσεων, τὸν ἀποχρώντα αὐτῆς λόγον ἔχει μόνον ἐν τῇ ἱστορικῇ πραγματικότητι τοῦ γεγονότος τῆς Ἀναστάσεως. Τὸ γεγονός τῆς πολλότητος τῶν ὑποθέσεων τούτων μαρτυρεῖ ὅτι αὐτοὶ οὗτοι οἱ ἀρνηταὶ τοῦ ὑπερφυσικοῦ δὲν εἶνε ἱκανοποιημένοι ἐκ τῶν ὀρθολογιστικῶν τῆς εὐαγγελικῆς ἀφηγήσεως ἐρμηνειῶν. Καὶ εἶνε ἐνδιαφέρον νὰ γνωσθῆ ὅτι ἡ ἐκ νεκρῶν σωματικὴ ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ, ἡ ὑπ' αὐτῶν θεωρουμένη ὡς τὸ μέγιστον διὰ τὸν μεταγενέστερον ἄνθρωπον κώλυμα εἰς ἀποδοχὴν τῆς χριστιανικῆς πίστεως, εἰς τὰς ὕγιες στέρας φιλοσοφικᾶς διανοίας, παρουσιάζεται ὡς ἡ μόνη κλεῖς τῆς ἐπὶ τοῦ αἰνίγματος τῆς ζωῆς ὕγιους φιλοσοφίας.

Κατὰ τὴν φιλοσοφίαν ταύτην, κεῖται μὲν πάσης ἀμψισθητήσεως ἐκτὸς ὅτι ἡ ἀνθρωπότης ἐπετέλεσε καὶ ἐπιτελεῖ μέχρι σήμερον ἐν παντὶ τεραστίας προόδους, οὐδὲν ὅμως, οὐδὲ τὸ ἐλάχιστον κατώρθωσε κατὰ τοῦ θανάτου. Ἀπ' ἐναντίας, τόσον τὸ κράτος τοῦ θανάτου εἶνε

ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ἀπόλυτον, ὥστε καὶ αὐτὴ ἡ πρόοδος καὶ πᾶς συλλήβδην πολιτισμὸς ὡς ἕριον καὶ τελικὸν κατάντημα ἔχει τὸν θάνατον. Ὁ θάνατος εἰσδύει πανταχοῦ εἰς τὸ βασίλειον τῆς ζωῆς, πανταχοῦ σωρεῖ ἐρείπια καὶ καταστροφάς. Οἱ ἄνθρωποι καὶ ἐν τῷ παρελθόντι ἀπέθνησκον, καὶ σήμερον ἀποθνήσκουν, θὰ ἀποθνήσκουν καὶ ἐν τῷ μέλλοντι. Τὸ βασίλειον τοῦ θανάτου θριαμβεῖ κατὰ τοῦ βασιλείου τῆς ζωῆς. Ὁ θάνατος εἶνε τὸ ἀμειλικτον πάντων κατάντημα.

Ἀπέναντι τῆς παγκρατοῦς ταύτης τοῦ θανάτου κυριαρχίας ἢ προσωπικῆ Ἀνάστασις τοῦ Ἐνὸς θὰ ἐσήμαινεν ὅτι τὸ βασίλειον τῆς ζωῆς θριαμβεῖ κατὰ τοῦ βασιλείου τοῦ θανάτου, καὶ θὰ ἠδραίου τὴν θεβαιότητα τοῦ τελικοῦ θριάμβου τοῦ ἀγαθοῦ. Ἄνευ τῆς πραγματικότητος τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Ἐνὸς καὶ τῆς ἐν ταύτῃ ὑποσχέσεως περὶ τῆς ἀναστάσεως τῶν πολλῶν, — «εἰ γὰρ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται» —, ὡς μόνῃ πραγματικότητι θὰ ἀπέμενε τῆς παντοδυναμίας τοῦ θανάτου ἢ πραγματικότητος. Ἀλλὰ τοῦτο εἶνε ἀδύνατον· οἱ νεκροὶ θὰ ἀναστῶσιν ἐξάπαντος διότι, ὡς αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, «οὐκ ἔστιν ὁ Θεὸς Θεὸς νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων». Καὶ ὁ πραγματικὸς καὶ συγκεκριμένος θρίαμβος τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ Ἀναστάσει Αὐτοῦ, καὶ δι' αὐτῆς, ἀνακουφίζει τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου λυτροῦσα αὐτὴν τοῦ ἀμειλικτου καὶ ἀμεταβλήτου νόμου τοῦ θανάτου, καὶ ἀποδεικνύει ὅτι τὸ κράτος ἀνήκει εἰς τὴν ζωὴν. Ὅτι περισσότερο καὶ πειστικώτερον παντὸς ἄλλου ἐπιχειρήματος ἀποδεικνύει τὴν πραγματικότητα τῆς ἀθανασίας εἶνε τὸ συγκεκριμένον ἱστορικὸν γεγονός τῆς ἐκ νεκρῶν Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου.

«Ἠγέρθη ὁ Κύριος ὄντως». Ἐκ τῆς ἐκ νεκρῶν ἐγέρσεως τοῦ Χριστοῦ ἠντλησε τὴν ζωὴν του ὁ Χριστιανισμὸς· αὐτὴ ὑπῆρξεν ἡ ψυχὴ του, ἡ δύναμις του καὶ ἡ ὁρμὴ του.

Ἡ Ἀρετὴ Τιμωμένη καὶ Ὁ Ἱερός Κληρὸς τῆς Ὁρθοδοξίας

Ἡ Ἀκαδημία τῶν Ἀθηνῶν ἐτίμησεν ἐσχάτως δύο κληρικούς, τὸν ἀοίδιμον ἐθνομάρτυρα μητροπολίτην Σμύρνης Χρυσόστομον, ὅστις, ὡς ἀληθὴς ποιμὴν τῶν λογικῶν προβάτων, εἰργάσθη καὶ ἐθυσιάσθη ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἔθνους, καὶ τὸν νῦν μητροπολίτην Κορινθίας κ. Δαμασκηνόν, ἐργασθέντα μετὰ σθένους καὶ αὐταπαρνήσεως ὑπὲρ τοῦ ποιμνίου του κατὰ τὴν τραγικὴν ἐποχὴν τοῦ σεισμοῦ. Ἀληθῶς ἡ ἀρετὴ θὰ τιμηθῇ ὑπὸ τοῦ ἀγαθοῦ Θεοῦ ἐν τῇ μελλούσῃ ζωῇ, διότι ὁ ἀληθῶς ἐνάρετος θὰ στεφανωθῇ ὑπ' Αὐτοῦ καὶ θὰ τύχῃ τῆς αἰωνίου ζωῆς καὶ μακαριότητος. Ἐν τῷ κόσμῳ πολλάκις ἡ ἀρετὴ καταδιώκεται ἢ περι-

φρονεῖται καὶ δὴ εἰς χρόνους ὕλιστικούς· πολλάκις δὲ καὶ τιμῶνται ἄνθρωποι ἀνήθικοι καὶ ἀσεβεῖς. Μόνον ὁ Θεὸς «ἐτάζει καρδίας καὶ νεφρούς» καὶ «ὑψεται εἰς καρδίαν», ἐνῶ οἱ ἄνθρωποι πολλάκις ἀποβλέπουν εἰς τὰ πρόσωπα ἢ εἰς τὰ φαινόμενα ἐξωτερικῶς. Πόσοι ἄνθρωποι, ἀληθῶς ἐνάρετοι, διέρχονται τὴν ἀγίαν ζωὴν τῶν ἐν τῷ κρυπτῷ, καὶ πόσοι ἀληθεῖς χριστιανοὶ ἀποβαίνουν ἥρωες καὶ μάρτυρες εἰς τοὺς ἀγῶνας τῆς πολυκυμάντου ζωῆς, παλαιόντες κατὰ τῆς κακίας καὶ τῆς ἐμπεριστάτου ἁμαρτίας. Ἐν μέσῳ σφοδρότατης θυέλλης σώζεται μία ὑψικάρηνος ἐλάτη καὶ κατὰ τὰς καταγίδος τῆς διαφθορᾶς εὐρίσκει καὶ ἡ ἀρετὴ τόπον διαμονῆς. Καὶ οἱ τοιοῦτοι ἀληθῶς ἐνάρετοι εἶνε πολλάκις ἄγνωστοι καὶ ἀφανεῖς, ὡς τὸ ἄστρον τῆς ἡμέρας ὅπισθεν ἐπιπροσδοῦντος νέφους διαχέει εἰς τὸ περιέχον τὴν θερμότητα καὶ τὴν θάλπιν τοῦ φωτός.

Ἡ ἀρετὴ δημιουργεῖται διὰ τῆς πίστεως πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τῆς ἀγάπης πρὸς τὸ ἀγαθόν. Νήπιον εἶνε ὅστις φρονεῖ ὅτι δύναται νὰ ἐξασκῇ τὴν ἀρετὴν ἄνευ τῆς πίστεως εἰς τὸν Θεόν· «Ἐνόμιζον ὅτι ἠδύνατό τις νὰ εἶνε ἐνάρετος ἄνευ θρησκείας, ἀλλ' ἐξῆλθον τῆς ἀπάτης ταύτης», ἔγραψεν ὁ Ρουσσώ. «Αἱ θρησκευτικαὶ πεποιθήσεις μᾶλλον ἢ πᾶν ἄλλο ἐλατήριον, ἔλεγεν ὁ Γκόρφηλδ, πρόεδρος τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν, ὠθοῦσι τὸν ἄνθρωπον εἰς τὰς μεγάλας ἀποφάσεις καὶ εἰς αὐτὴν τὴν ἐθελοθυσίαν· ὅθεν δσάκις ἡ φιλοπατρία καὶ ἡ πρὸς τὸ θεῖον πίστις ὑπάρχουν ἠνωμένα, δύναται τις νὰ προσδοκᾷ θαυμάσια».

Βεβαίως ἡ ἀρετὴ τιμᾶται καὶ ἐπὶ τῆς γῆς ταύτης. «Ἡ δόξα, ὡς ἡ σκιά, παρακολουθεῖ τὴν ἀρετὴν», εἶπεν ὁ Κικέρων, ἀλλ' ὁ ἀληθὴς χριστιανὸς ἀγωνίζεται, παλαίει, νικᾷ καὶ πράττει οὐχὶ διὰ τὴν ἐπίγειον δόξαν, ἀλλὰ διότι εἶνε θέλημα Θεοῦ ἢ δι' αὐτὴν τὴν ἀρετὴν, τῆς ὁποίας τὸ κάλλος εἶνε ἄρρητον καὶ γοητεύει. Ὁρθῶς δὲ ὁ Ἰσίδωρος Πηλουσιώτης λέγει· «Εἰ μὲν τῇ ἀρετῇ τιμωρῶν, τῇ δὲ κακίᾳ στέφανος ἀπέκειτο, ἤδιστ' ἂν δίκην δέδωκα φιλάρετος ὢν ἢ ἐλήφθην κακίας ὢν ἐραστής».

Ὁ Ἱερός κληρὸς, γενικῶς εἰπεῖν, τῆς Ὁρθοδόξου Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας ἀείποτε ἠγωνίσθη καὶ εἰργάσθη με ἀυταπάρνησιν ὑπὲρ τοῦ ἀγαθοῦ. Δὲν ἀναφέρομεν τοὺς ἀναριθμήτους κληρικούς καὶ πρότερον καὶ κατὰ τοὺς χρόνους τῆς δουλείας, ὧν πάμπολλοι ἐπιπτον θύματα γενναῖα καὶ καλλινικα καὶ κατὰ τὸν χρόνον τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος. Ἀναφέρομεν τὸν ἀοίδιμον μητροπολίτην Κυδωνιῶν Γρηγόριον (Ὁρολογῶν) ἐργασθέντα με σθένος καί, κατὰ τὴν καταστροφὴν τῆς Μ. Ἀσίας, ριφθέντα ζῶντα ἐν λάκκῳ ὑπὸ τῶν

ἐχθρῶν τῆς πίστεως καὶ μαρτυρήσαντα. Ἀναφέρομεν δὲ τὸν Ἡλιουπόλεως καὶ κατοπιν Κυκλάδων Ἄνθιμον (Κομνηνόν) ὅστις κατὰ τὸ 1833, ἔσωσε τὴν πόλιν τοῦ Ἄργους ἀπὸ φοβερᾶς σφαγῆς.

Ἐν Ἄργει δηλ., κατὰ τὸ 1833, κατοπιν παρεξηγήσεων ὁ γαλλικὸς στρατὸς ἐπετέθη σφοδρῶς κατὰ τοῦ ἀτάκτου ἑλληνικοῦ στρατοῦ καὶ τῶν ἄλλων πολιτῶν. Ἀπὸ τῆς μεσημβρίας μέχρι τῆς δύσεως τοῦ Ἡλίου διήρκεσεν ἡ ἐπίθεσις. Οἱ ἄθφοι ἐλείσθησαν εἰς τὰς οἰκίας των καὶ ὁ ἄτακτος ἑλληνικὸς στρατὸς, ὡς καὶ οἱ ἀρχηγοὶ αὐτοῦ, ἔφυγαν προτροπᾶδην εἰς τὰ χωρία. Ἀλλὰ τότε ἐφάνη σωτὴρ τῶν πολιτῶν ὁ τότε τοποτηρητῆς τῆς ἐπισκοπῆς Ἄργους πρόφην Ἡλιουπόλεως Ἄνθιμος. Ὁ φιλάνθρωπος οὗτος Ἱεράρχης, μεγαλοπρεπῆς καὶ γενναῖος, παραλαμβάνει τὸν διάκονόν του καὶ ἐν μέσῳ τῶν κανονοβολισμῶν καὶ πυροβολισμῶν καὶ θρήνων καὶ ἀλαλαγμῶν, μεταβαίνει εἰς τὸν στρατῶνα πρὸς συνάντησιν γάλλου διοικητοῦ πρὸς ὃν, μετὰ παρησίας, παρῆσθησεν τὴν ἀθωότητα τῶν πολιτῶν καὶ τὴν παρεξήγησιν, ἀλλὰ καὶ τὰς θηριωδίας τοῦ ἐκμανέντος γαλλικοῦ στρατοῦ. Ὁ Ἱεράρχης, φέρων τὴν ἀρχιερατικὴν στολήν, ἐπεκαλέσθη τὴν δικαιοσύνην καὶ φιλανθρωπίαν τοῦ διοικητοῦ καὶ τὴν εὐθύνην ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου. Ὁ διοικητῆς γάλλος Νῶδ ἐξεπλάγη, ἐλυπήθη, κατενόησε τὴν πλάνην του καὶ οὕτω διέταξε γενικὴν ὑποχώρησιν τοῦ γαλλικοῦ στρατοῦ. Ἡ πόλις τοῦ Ἄργους ἐσώθη, εἰ καὶ ἐφονεύθησαν οὐκ ὀλίγοι πρὸ τῆς γενναίας πράξεως τοῦ Ἱεράρχου.

Ὁ τοποτηρητῆς οὗτος τῆς ἐπισκοπῆς Ἄργους Ἄνθιμος, ὀλίγον κατοπιν, ἐγένετο Κυκλάδων. Κατὰ τὸ 1837 ἐξέδωκε βιβλίον στιχηρὸν «Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία», ἀλλ' ἐξ ἀπροσεξίας εἶχε καὶ τινα οὐχὶ ὀρθά, διὰ τὰ ὁποῖα μετενόησε, ἐξήτησε συγγνώμην παρὰ τῆς Ἱεραῆς Συνόδου καὶ διώρθωσεν. Ἐκοιμήθη δὲ ἐν Κυρίῳ τῇ 9 Ἰουνίου 1842.

Πολλὰς γενναίας πράξεις, πάλαι καὶ νῦν, πολλοὶ τῶν κληρικῶν τῆς ἑλληνικῆς ὀρθοδοξίας ἐπιτελοῦν χωρὶς νὰ διατυμπανίζουσι αὐτάς. Καὶ σήμερον ἐκτελοῦν τὸ καθήκον των ὑβριζόμενοι καὶ δυστυχοῦντες. Ὁρθῶς δὲ ὁ μητροπολίτης κορινθίας κ. Δαμασκηνὸς εἶπεν ὅτι ὁ ὀρθόδοξος ἑλληνικὸς κληρὸς «προήγαγε τὴν αὐτοθυσίαν εἰς δόγμα καὶ τὴν ἀγάπην πρὸς τὸν πλησίον ἀνύψωσεν εἰς τὸ βᾶθρον τῆς ὑπερτάτης ἀνθρωπίνης ἀρετῆς», διότι ἡ αὐτοθυσία καὶ ἡ ἀγάπη εἶνε αἰώνια διδάγματα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅστις, μετὰ τὴν χάριν Του παρέχει καὶ τὴν δύναμιν τῆς πραγματοποιήσεως αὐτῶν,

αὐτὸς ἐξ ἀγάπης παθὼν καὶ σταυρωθεὶς ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ ἀνθρώπου.

† Ὁ Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ

ΕΠΤΡΑΦΟΝ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΠΑΡΩΝΑΣΙΑΣ

Πρὸς

τοὺς Πανοσιωτάτους Ἱερομονάχους καὶ Ὀσιωτάτους Μοναχοὺς τῆς ἐν Πάρῳ Ἱεραῆς Κοινοβιακῆς Μονῆς Δογκοβάρδας

Κατηγογέληθι ἡμῖν, ὅτι, παρὰ τὴν ἀπόφασιν τῆς Ἁγίας Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τὴν γνώμην καὶ τὰς ἐπανειλημμένας προφορικὰς καὶ ἐγγράφους παραινέσεις καὶ διαταγὰς τοῦ οἰκείου ὑμῶν Ἐπισκόπου, ἐξακολουθεῖτε, ἐν ἀγνοίᾳ ἡμῶν καὶ μυστικῶς, τελοῦντες τὰς ἱεράς ἐκκλησιαστικὰς ἀκολουθίας ἐν τοῖς ἱεροῖς ναοῖς τῆς Μονῆς καὶ τῶν Μετοχιῶν αὐτῆς ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἀδιορθώτου Ἰουλιανοῦ ἡμερολογίου, καὶ οὐχὶ ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας διορθωθέντος καὶ ὑπ' αὐτῆς ἐν ἐφαρμογῇ πρὸ ἐτῶν τεθέντος νέου τοιοῦτου.

Διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 1040 ἐ. ἔ. διαταγῆς ἡμῶν διεταχθήτε ν' ἀναφέρητε ἡμῖν ἐὰν αἱ ἄνω πληροφορίαι εἶναι ἀληθεῖς καὶ νὰ δηλώσητε σαφῶς καὶ ἀπεριφράστως πειθαρχίαν, ἢ ἀπειθείαν πρὸς τὸν κανονικόν σας Ἐπίσκοπον, μέχρι δὲ τῆς δηλώσεως ταύτης εἶχον ἀπαγορεύσει εἰς τοὺς ἱερομονάχους τὴν ἐξάσκησιν τοῦ δικαιώματος τοῦ ἱεροπρακτεῖν.

Ἐπεβλήθη ἡμῖν ἡ ὑπ' ἀριθ. Δ. Τ. 16 Μαρτίου ἐ. ἔ. δήλωσις τῶν ἱερομονάχων, ἀλλ' αὕτη εἶναι ἀνεπαρκής. Ἡ ἀνεπάρκεια δὲ αὕτη, σχετιζομένη μὲ σχετικὰς πρὸς ἡμᾶς ἐπιστολάς δικηγόρων καὶ δημοσιεύσεις εἰς ἐφημερίδας τῶν Ἀθηνῶν ὀφειλομένας εἰς τὴν ἐμπνευσίαν σας, ἀποδεικνύει ὅτι ἐμμένετε εἰς τὸν παλαισημερολογητισμὸν, τὸ νέον τοῦτο σεσηπὸς φρούταν ἐν τῷ κήπῳ τῆς Ἐκκλησίας μας.

Διὰ τελευταίαν φοράν, χρώμενοι ἐπιεικείᾳ, παραιτούμεν πατρικῶς ὑμᾶς νὰ παύσητε ἐμμένοντες εἰς τὴν ἀποψίν σας, ἡ ὁποία ὡς πλειστάκις εἶπον ὑμῖν, εἶναι ἀντικανονική. Δὲν ἀρνοῦμαι, ὅτι ἔχετε ὑγῆ καὶ θερμὴν τὴν πίστιν καὶ ἀγαθωτάτην τὴν πρόθεσιν. Δὲν ἔχετε ὅμως ὀρθὴν τὴν ἀντίληψιν καὶ πλανᾶσθε νομίζοντες, ὅτι ἐμμένοντες εἰς τὸ ζήτημα τοῦ ἡμερολογίου, φυλάττετε τοὺς ἱεροὺς κανόνας καὶ ἀμύνεσθε ὑπὲρ τῆς δῆθεν κινδυνουούσης ἱεραῆς παραδόσεως. Τὸ ἡμερολόγιον εἶναι ἄσχετον πρὸς τὸ δόγμα καὶ τὴν ἱεράν παράδοσιν. Σχετικὰ πρὸς τὸ δόγμα, τοὺς ἱεροὺς κανόνας καὶ τὴν ἱεράν παράδοσιν εἶναι ἡ ὑπακοὴ τῶν κληρικῶν εἰς τὸν οἰκείον των Ἐπίσκοπον καὶ ἡ πειθαρχία πρὸς τὴν Διοικαστὴν τὴν Ἐκκλησίαν Κανονικὴν

Ἀρχὴν, ἐπομένως ἐμμένοντες εἰς τὴν ἀποψὶν σας χωρὶς νὰ τηρῆτε οὐδένα ἀπολύτως ἱερὸν κανόνα καὶ οὐδεμίαν ἱερὰν παράδοσιν, παραβαίνετε πλείστους ὄσους ἱεροὺς κανόνας καὶ ἰδίᾳ τοὺς ΔΘ', ΔΔ', ΔΑ' Κανόνας τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων, τὸν ΣΤ' τῆς Β. Οἴκουμ. Συνόδου, τὸν Α' τοῦ Μ. Βασιλείου, (ὄρα σελ. Πηδαλίου 589), καὶ τοὺς πρὸς τούτους σχετικούς. Ἐχετε ἀληθῶς ἀγαθὴν πρόθεσιν, ἀλλὰ ποία ἦ ἐντεῦθεν ὠφέλεια, ὅταν αὕτη ὁδηγῆ ὑμᾶς εἰς ἀντικανονικότητας καὶ σχισματοαιρετικὰς πράξεις; Γνωρίζω καλῶς ὅτι εἴσθε εἰς τὸ ἔπακρον εὐσυνείδητοι καὶ ὑποθέτω, ὅτι οὕτω πολιτευόμενοι οὐ μόνον δὲν ἐλέγχεσθε, ἀλλὰ καὶ ἐπιδοκιμάζεσθε ὑπὸ τῆς συνειδήσεώς σας, διότι στηρίζεσθε εἰς ἐσφαλμένην ἑρμηνείαν τῶν ἱερῶν κανόνων καὶ εἰς κακὴν ἐκτίμησιν τῶν πραγμάτων. —Πρέπει ὅμως νὰ γνωρίζετε, ὅτι τοὺς ἱεροὺς κανόνας νὰ ἑρμηνεύσωσιν ἀλανθᾶστως ἀρμόδιοι δὲν εἴσθε οὔτε ὑμεῖς, οὔτε οἱ ἐν Ἀγίῳ Ὁρει συναδελφοὶ ὑμῶν, οἱ οἰοιδήποτε κληρικοί, ἢ λαϊκοί, ἔστω καὶ ἂν εἶναι δικηγόροι μεγάλης νομικῆς περιωπῆς, ἀλλὰ τὸ σύνολον τῶν Ἱεραρχῶν τῆς Ἐκκλησίας, ἀπὸ κοινοῦ ἀποφασίζόντων, ὡς ἐπὶ τοῦ προκειμένου συμβαίνει.

Ἡ ἐπιμονὴ σας ἄγει καὶ εἰς τὸν ἐγωϊσμόν ὅτι ὑμεῖς καὶ οἱ ὄσοι δῆποτε ὀμόφρονες ὑμῶν εἴσθε πολυμαθέστεροι καὶ εὐσεβέστεροι, καὶ ἐνδιαφέρεσθε ὑπὲρ τῶν τῆς Ἐκκλησίας πραγμάτων περισσότερο ἐκεῖνων, οὓς ἡ θεία πρόνοια ἔθεσεν ὑπεράνω ὑμῶν καὶ παρὰ τῶν ὁποίων ἐλάβετε τὸ Ἅγιον Πνεῦμα καὶ παρὰ τὴν γνώμην τῶν ὁποίων, ἂν πράξητε πνευματικόν τι καθήκον, δὲν μετέχει τῆς θείας εὐλογίας.

Ἡ ὑποστήριξις, λοιπόν, τοῦ ἀδιορθώτου ἡμερολογίου δὲν εἶναι τήρησις, ἀλλὰ παράβασις κανόνων ἀξιούτων παρ' ὑμῶν ὑπακοήν.

Ἄς ὁμιλήσω δι' εἰκόνας, ἵνα καλύτερον τὸ ζήτημα ἐννοήσητε.

Ἄς ὑποθέσωμεν ὅτι ὁ ὑπέργυρος καὶ σεβάσμιος Γέρον τῆς Μονῆς σας Ἱερόθεος σας ἀφήνει τὴν συμβουλὴν του ν' ἀρχίζητε τὴν ἀκολουθίαν τοῦ μεσουκτικοῦ, εἰς τὸ διηλεκές, τὴν πρώτην π. μ. ὥραν καὶ νὰ περατώνητε τὴν ἀκολουθίαν τοῦ ὄρθρου καὶ τῆς θείας λειτουργίας τὴν ἑνὴν πρωῒνην ὥραν, ὅπερ ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τῆς Μονῆς ἀκολουθεῖται, ἀλλ' ἐπὶ τῆ βᾶσει τοῦ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ Ὠρολογίου τῆς Μονῆς.

Ἄλλὰ τὸ ὠρολόγιον τοῦτο εἶναι ἐλαττωματικὸν καὶ ἕνεκα τῆς ἐλαττωματικότητος μένει ὀπίσω 2" λεπτά τὸ ἡμερονύκτιον. Κατὰ τὰ πρῶτα βεβαίως ἔτη θὰ εἶναι ἀσήμαντος ἡ διαφορὰ τοῦ χρόνου, ὅν θὰ δεικνύη τὸ ἐλαττωματικὸν τοῦ Ναοῦ σας ὠρολόγιον, πρὸς τὴν πραγματικὴν ὥραν, ἀλλὰ μετὰ πάροδον δε-

κάδων ἐτῶν θὰ κατανήσῃ, ὥστε ἡ μία μεταμεσονύκτιος ὥρα τοῦ Ὠρολογίου σας ν' ἀντιστοιχῆ πρὸς τὴν μίαν μεταμεσημβρινὴν καὶ ἡ ἕκτη πρωῒνὴ τοῦ Ὠρολογίου σας νὰ εἶναι ἡ ἕκτη πραγματικὴ ὥρα ἐσπερινή.

Δὲν πιστεύω νὰ φρονῆτε, ὅτι εἶναι ἁμαρτία νὰ διορθωθῆ τὸ Ὠρολόγιον τῆς Μονῆς, ὥστε νὰ δεικνύη τὴν πραγματικὴν μίαν μεταμεσονύκτιον ὥραν καὶ ἕκτην πρωῒνην καὶ οὐχὶ ψευδεῖς ὥρας καὶ ὅτι διορθώνοντες τὸ Ὠρολόγιον ἀσεβεῖτε πρὸς τὴν συμβουλὴν τοῦ Γέροντός σας, διότι ἁμαρτία θὰ ἦτο καὶ ἀσέβεια πρὸς τὴν ἐντολήν του ἐὰν συμμορφούμενοι πρὸς τὰς ὑποδείξεις τοῦ ἐλαττωματικοῦ Ὠρολογίου ἤρχίζατε τὴν ἀκολουθίαν τοῦ μεσουκτικοῦ τὴν πρώτην π. μ. ὥραν, ἐπερατώνετε δὲ τὴν θείαν λειτουργίαν τὴν ἕκτην ἐσπερινὴν ὥραν. Μὴ νομίζετε δὲ ὅτι διαφέρει τὸ πρᾶγμα. Διὰ τοιαῦτα λοιπὸν ζητήματα μὴ ἐμπιστεύεσθε εἰς τὴν ἰδικὴν σας κρίσιν ἢ εἰς τὰς συμβουλὰς αὐτοκλήτων καὶ ἀερολογούντων προστατῶν, ἔστω καὶ ἂν νομοθέται ἐχρημάτισαν. Αὐτοὶ οἱ κύριοι ἀρκετὰ ἐτάραξαν τὴν γαλήνην τῆς Ἐκκλησίας καὶ μὲ τὰς πεισομοῦνας των διὰ τὰ ἀναθήματα καὶ τὰς φουασκίας των, ἵνα κολακεύσωσι κοσμικοὺς ἡγεμόνας καὶ ἐπιτύχωσι κομματικὰ ὀφέλη, ἐξημίωσαν καὶ ἔρριψαν εἰς τοὺς δρόμους τόσους Ἀρχιερεῖς καὶ Ἱερεῖς. Ἦδη διὰ τὰ κανονικὰ ζητήματα ἐγκαταλείψατε αὐτοὺς καὶ πειθαρχήσατε εἰς τὰς προϊσταμένας σας κανονικὰς Ἀρχὰς καὶ σεβασθῆτε τὰς ἀποφάσεις αἵτινες φέρουσι τὸ κύρος τῆς γνώμης αὐτῶν.

Ἄν καὶ παρὰ ταῦτα ἐμμένητε, ὅπερ δὲν πιστεύω, εἰς τὴν ἀποψὶν σας, θὰ θεωρῆσθε καὶ θὰ εἴσθε ξένοι πλέον πρὸς τὸν κανονικὸν σας Ἐπίσκοπον καὶ αἱ τυχόν ἱεροπραξίαι σας θὰ στεροῦνται τῆς γνώμης καὶ ἀδείας τούτου, θέλετε δὲ ὑποστῆ τὰ ἐπακόλουθα τῶν παραβιαζομένων ἱερῶν Κανόνων.

Μετὰ διαπύρων εὐχῶν
Ὁ Παροναξίας ΙΕΡΟΘΕΟΣ

Ἡ ἹΕΡΑ ΙΣΤΟΡΙΑ ΩΣ ΜΕΣΟΝ ΚΑΤΗΧΗΣΕΩΣ

Δ

Ἡ διδασκαλία τοῦ βίου τοῦ Ἰησοῦ καὶ τῶν θαυμάτων.

Κατὰ τὴν διδασκαλίαν τῆς Π. καὶ Κ. Διαθήκης πρέπει ν' ἀποφεύγωμεν τὴν ἐξέτασιν κριτικῶν ζητημάτων, τὰ ὁποῖα δὲν ἤρχισαν ν' ἀπασχολῶσι τὸν νοῦν τῶν παιδῶν. Ἀναφορικῶς πρὸς τὸν βίον τοῦ Ἰησοῦ, ἡ θεία Αὐτοῦ φύσις πρέπει νὰ ἐξαιρηται ὄχι τόσον διὰ τῶν θαυμάτων, ὅσον ἰδίως διὰ τῆς διδασκαλίας

ΚΥΡΙΑΚΟΔΡΟΜΙΟΝ

Προ- φρησία	Κυριακὴ Εὐαγγελίων	Κυριακὴ Ἀποστόλων	Εὐαγγ. Εὐαγγ.	Ἦχος
5	Κυρ. Α' ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ	Κυρ. Α' ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ	—	—
12	> Β' τοῦ Θωμά	> Β' τοῦ Θωμά	Α'	α'
19	> Γ' τῶν Μυρ.	> Γ' Μυροφόρ.	Δ'	β'
26	> Δ' Παραλύτου	> Δ' Παραλύτου	Ε'	γ'

καὶ τῆς προσωπικότητος αὐτοῦ. Τὰ θαύματα τοῦ Χριστοῦ διαιροῦσι συνήθως εἰς: 1) Ἰαματικά, ὡς τὰ τῆς θεραπείας πυρετοῦ, λέπρας, παραλύσεως, αἰμορροΐας, ἐπιληψίας κλπ. 2) Θαύματα ἀναδεικνύοντα ἰδίως τὴν θεϊαν αὐτοῦ φύσιν, ὡς τὸ ἐν Κανᾷ καὶ τὰ ἐκ νεκρῶν ἀναστάσεως. 3) Θαύματα ἐπὶ τῆς φύσεως (κατάπαυσις ἀνέμου, καταιγίδος, περίπατος ἐπὶ τῆς θαλάσσης κλπ.). Ἀποτελεσματικώτερα δὲ ἦτο ἡ διδασκαλία τῶν θαυμάτων τούτων, ἐὰν ταύτης προηγείτο σειρά ἱστοριῶν, ἐν αἷς πραγματοποιοῦνται *ἐσωτερικὰ* θαύματα, ὡς τὰ τῆς ἐπιστροφῆς καὶ κλήσεως τοῦ Πέτρου καὶ Ματθαίου, τοῦ Ζαχαρίου κλπ. Τὸ θαύμασιον ἐν ταῖς ἱστορίαις ταύταις, ἐν ἀναφορᾷ πρὸς τὴν ἐπιστροφήν τοῦ ἀσώτου υἱοῦ, εἶναι ἡ *ὑποτυπώδης* αὐτῶν *σημασία*. Ἡ μετάνοια καὶ ἐπιστροφή τοῦ ἁμαρτωλοῦ εἰς Θεὸν εἶναι τὸ μεγαλειότερον καὶ σπουδαιότερον θαῦμα, τὸ ὁποῖον οὐχὶ ἀπαξ, ἀλλ' εἰς τοὺς αἰῶνας ἐπαναλαμβάνεται. Ἡ τοιαύτη διδασκαλία ζωογονεῖ τὴν πίσιν καὶ συνεπάγεται πλείστας πρακτικὰς ἐφαρμογὰς διὰ τὸν μαθητὴν.

Τὸ ζήτημα τῆς δυνατότητος τῶν θαυμάτων ἐκφράζει τοῦ σκοποῦ τοῦ παρόντος ἀρθροῦ διὰ τοὺς ἀνομιμένους ὅμως τὸ θαῦμα παρατηροῦμεν τὰ ἐξῆς μόνον: Ἐσβίως τὰ θαύματα ἀποδεχόμεθα διὰ τῆς πίστεως καὶ οὐχὶ διὰ τοῦ ὀρθοῦ λόγου, διότι ἡ ἐπιστήμη ἀγνοεῖ τὸ θαῦμα ἀλλ' αὐτὴ βασίζεται ἐπὶ τῆς πιθανότητος. Ὁ νόμος περὶ τοῦ ἀσθητοῦ καὶ πάντοτε ἰσχύοντος συνδέσμου αἰτίων καὶ ἀποτελεσμάτων δὲν ἀπεδείχθη ἀκόμη ἐντελῶς ἀπόλυτον βεβαιότητα δὲ ἠδυνάμεθα νὰ εἶχουμεν τότε μόνον. Ὡς δὲ ἠδυνάμεθα νὰ πιστοποιήσωμεν τὴν ἕπαρξιν καὶ αὐστηρὴν αἰτιώδη σχέσιν πάντων τῶν ἐν τῷ κόσμῳ φαινομένων. Ἐνταῦθα ὅμως ἐγκραται ἡ δυσκολία, γενικαίως τούτου δὲ καὶ ἡ νεωτέρη ἐπιστήμη κατέστη προσεκτικῆ. Ἀνακαλύψαι, ὡς ἡ τοῦ θαδίου καὶ τὰ φαινόμενα ἰσχυροῦ καὶ πνευματισμοῦ συντελοῦν ὥστε τινὰ θεωροῦμενα ἄλλοτε ὡς ἀσφαλῆ καὶ βέβαια ν' ἀμφισβητῶνται νῦν ὑπὸ τῆς ἐπιστήμης. Ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἀκόμη ἠδυνάμεθα νὰ ἐννοήσωμεν πάντα τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου, τίς θὰ ἠδύνατο νὰ δοκιμασθῆ με ἀπόλυτον

καὶ ἀλλόγητον βεβαιότητα εἰς τὴν ἀπαράγραπτον αὐτῶν ἐνέργειαν:

Ἴτερα ἱστορικοκριτικὰ ζητήματα.

Κατὰ τὰς τελευταίας δεκαετηρίδας ἡ Ἐξηγητικὴ παρεξέτρεται ἀπὸ τὴν συντηρητικὴν ὁδόν, τὴν ὁποίαν πρότερον ἠκολούθει, καταλήξασα εἰς πλείστα ἀρνητικὰ συμπεράσματα ὡς πρὸς τὴν ἁγίαν Γραφήν. Κατόπιν τούτου ἠγέρθη τὸ ζήτημα, ἂν αἱ δῆθεν αὗται προόδοι τῆς ἐξηγητικῆς ἐπιστήμης πρέπει νὰ εἰσαχθῶσι καὶ εἰς τὴν σχολικὴν διδασκαλίαν. Εἰς τὸ ἐρώτημα τοῦτο οἱ ἀριστοὶ ἐκ τῶν παιδαγωγῶν καὶ θεολόγων δίδουσιν ἀρνητικὴν ἀπάντησιν, προβάλλοντες τοὺς ἐξῆς λόγους: 1) Τὰ πορίσματα τῆς ἀρνητικῆς κριτικῆς δὲν ἔγιναν ὑφ' ὅλων τῶν ἐπιστημόνων ἀποδεκτά. 2) Πολλὰ δυσχέρεια καὶ ἀπορία σχετικαί πρὸς τὸ ἱστορικὸν τῆς ἁγίας Γραφῆς περιεχόμενον λύνονται ἀριστα διὰ τῆς νέας συντηρητικῆς ἐξηγητικῆς. 3) Κύριον ἔργον τοῦ παιδαγωγοῦ ἢ κατηχητοῦ δέον νὰ εἶναι οὐχὶ ἡ ἄσκησις κριτικῆς, ἀλλ' ὁ θεοκεντρικὸς φρονηματισμὸς τῶν μαθητῶν καὶ 4) Ὁ κατηχητής, ὁ ἔχων συνείδησιν τῆς εὐθύνης του, δὲν σπεύδει ν' ἀποδεχθῆ, πολλῶν δὲ μᾶλλον νὰ διδάξῃ διδασκαλίαν ἀντιτιθεμένην εἰς τὸ χριστιανικὸν δόγμα, τὸ ὁποῖον ἔχεται τῆς θεοανευστίας καὶ τοῦ ἀλαθῆτου τῶν ἁγίων Γραφῶν.

Ἡ διήγησις καὶ τὰ προσόντα αὐτῆς.

Ἐποδείγματα διηγήσεως.

Εἶπομεν ἀνωτέρω ὅτι τὸ δεύτερον σταδίον τῆς διδασκαλίας εἶναι ἡ διήγησις. Εἰς τὴν διήγησιν ἀπεδόθη ἐσχάτως ἰδιαίτερα σημασία ἰδίως ὅταν αὕτη γίνεται πρὸς παῖδας μικρᾶς ἡλικίας. Ὁ Kabisch μάλιστα, ἀπερβάλλων τὴν σημασίαν τῆς διηγήσεως, ἀποφαίνεται ὅτι αὕτη ἀποτελεῖ τὸ κύριον καὶ οὐσιώδες μέρος τῆς ὅλης κατηχητικῆς διδασκαλίας. Πῶς πρέπει νὰ γίνηται ἡ διήγησις πρὸς μικροὺς παῖδας (ψυχολογικὸς τρόπος) δεκνύουσι τὰ κάτωθι σύντομα ὑποδείγματα, εἰλημμένα ἐκ δύο ξένων κατηχητικῶν διδασκαλικῶν συγγραμμάτων:

Α' Ὁ Παράδεισος.

«...Ἀλλὰ τί θὰ μπορούσαν νὰ κίμουν μόνον ὁ Ἄδὰμ καὶ ἡ Εὔα εἰς τὴν ἀπέραντη γῆ καὶ ποῦ ἔπρεπε νὰ κατοικήσουν;... Τότε σκέφθηκε ὁ Θεός: Αὐτὰ εἶναι παιδιὰ μου καὶ ἐγὼ πατέρας τους. Πρέπει νὰ φρονίσω γι' αὐτοὺς καὶ νὰ τοὺς φτιάξω μὲν κατοικία πολὺ πολὺ ὡραία, ποῦ νὰ τοὺς ἀρέσῃ πολὺ. Τότε ἐδημιούργησε ἕνα πολὺ μεγάλο, ὡραῖο περιβόλι. Ἐδιάλεξε τὰ περὶ ὄμορφα δένδρα καὶ λουλούδια καὶ τὰ φύτεψε σ' αὐτὸ τὸ περιβόλι καὶ ἔπειτα ἔκαμε

δλόγους ἓνα ψηλὸ φράχτη. Αὐτὸ λοιπὸν τὸ περιβόλι τὸ ὠνόμασε Παράδεισο· ἐκεῖ ἐπῆγε ἐπειτα τὸν Ἀδὰμ καὶ τὴν Εὐά καὶ τοὺς τὰ ἔδειξε ὅλα. Τὶ ὥραια ποῦ ἦτανε εἰς ἐκεῖνο τὸ μέρος! Ἀπ' τὰ δένδρα κρέμον-
 τουσάν τὰ ὥραιότερα μήλα καὶ ἀχλάδια καὶ τόσα ἄλλα φρούτα. Στους κάμπους ἀνθοῦσαν τὰ περὶ ὄμορφα λουλούδια καὶ ἀνάμεσα σ' αὐτὰ ἔτρεχε γοργὸ τὸ ποταμάκι ποὺ κολυμποῦσαν τὰ ψαράκια. Τόσο ὥραιο περιβόλι δὲν εἶχε γίνει ποτὲ στὸν κόσμο...».

Ἡ ψυχολογικὴ ἐμβάθυνσις καταφαίνεται ἀκόμη καλλίτερον εἰς ἱστορίας ἐκ τῆς Καινῆς Διαθήκης, π.χ.

Β' Ἡ ἀμαρτωλὸς γυνή.

«... Καὶ τί κάνει ὁ Χριστός; Μήπως τῆς εἶπε: «Δὲν σοῦ ἐπιτρέπω νὰ μὲ ἐγγίξης, παληογυναῖκα, ἐμένα τὸν ἀναμάρτητο»; Ὁχι, καθόλου. Χωρὶς νὰ πῆ τίποτα, τὴν ἀφήνει νὰ πλησιάζῃ καὶ νὰ τὸν ἀγαπήσῃ. Βλέπει βαθειὰ μέσα στὴν καρδιά της. Πολὺ καλὰ ἔξερε τί γινόταν μέσα της (διότι ἦτο Θεός). Ἐβλεπε τὴν μετάνοιά της, ἐγνώριζε τὸν πόνο της. Καὶ μὲ εὐσπλαχνία ἀπειρῆ ἔσφιξε τὴν ἀγία ματιὰ του ἀπάνω σ' αὐτήν. Ἐκεῖνη αἰσθάνθηκε τὸ βλέμμα αὐτό. Σὰν μιὰ ἡλιακὴ ἀκτίνα πέρασε ἡ (θεϊκὴ) ἐκείνη ματιὰ μέσα στὰ σωθικά της: «Δέχεται λοιπὸν τὸ ταπεινὸ εὐχαριστῶ μου!» σκέφθηκε μὲ χαρὰ, καὶ ἀνέκφραστη εὐτυχία ἐπλημμύρισε τὴν καρδιά της. Ὅλοι σωπάσανε τὴ στιγμή ἐκείνη, τίποτε ἄλλο δὲν ἀκούστηκε παρὰ ὁ στεναγμὸς ποῦ ξέφυγε ἀπὸ τὴν εὐτυχισμένη γυναῖκα...»

Πόσον ὁ τρόπος οὗτος τοῦ διηγείσθαι διεγείρει τὴν προσοχήν, ἀλλὰ καὶ συγχρόνως οἰκοδομεῖ τοὺς μαθητὰς ἠθικῶς, εἶναι παντὶ που φανερόν. Εἰς τὸ ψυχολογικὸν μέρος δέον ν' ἀποδίδηται μεγαλειότερα σημασία (τοῦλάχιστον εἰς τὰς μικροτέρας τάξεις) ἢ εἰς τὸ αὐστηρῶς ἱστορικόν.

ΔΗΜ. Ν. ΜΩΡΑΓΓΗΣ

ΕΝΣΤΑΣΙΣ

Τῆς μοναδικῆς ἐν τῇ ἱστορίᾳ τραγωδίας τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἡ ὁποία ἐλύθη εἰς τὴν πλήρη καὶ ὀριστικήν του κατῆχυσιν κατὰ τῆς παγκοσμίου ἐχθρότητος καὶ τῆς ὀργανωμένης δυνάμεως καὶ βίας τῆς ἰσχυροτέρας τῶν αὐτοκρατοριῶν, εὐρίσκουν μερικοὶ τὴν ἐξήγησιν εἰς τὸ ἀπλοῦν καὶ κοινὸν ψυχολογικὸν φαινόμενον τῆς μεταδοτικότητος καὶ τῆς ἐντάσεως τοῦ φανατισμοῦ, διὰ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ τὸν ὁποῖον πολλαπλασιάζει κατ' ἀντιδρασιν οἰοσδήποτε διωγμός. Ἦτο πολὺ φυσικόν, κατ' αὐτούς, νὰ ὑπερισχύσῃ τῶν διω-

κτῶν ὁ Χριστιανισμός, ἐφ' ὅσον τόσον ἀπηνῆς διωγμὸς ἐξῆπτεν εἰς τὸ μέγιστον τὸν ἐνθουσιασμὸν τῶν διωκομένων.

Ἡ ἐνστασις αὐτὴ εἶναι τόσον ἀληθής, ὅσον βέβαιον εἶνε ὅτι τὸ εἰς τὴν πυρὰν ριπτόμενον ὕδωρ ἐξάπτει αὐτὴν περισσότερον. Ὅτι ἐνίστε τοῦτο συμβαίνει, εἶνε γνωστόν, ἀλλ' εἶνε ἐπ' ἴσης γνωστόν ὅτι συμβαίνει ὑπὸ τοὺς ἐξῆς ὅρους: πρῶτον, ὅταν τὸ πῦρ εἶνε ἰσχυρότερον τοῦ ἐπ' αὐτοῦ χυθέντος ὕδατος· καὶ δεύτερον, ἐφ' ὅσον μεταξὺ τοῦ πυρός καὶ τοῦ ὕδατος ὑπάρχει ἡ δυναμικὴ ἐκείνη συγγένεια, ἡ ὁποία ὑφίσταται, ὡς γνωρίζομεν, εἰς τὰς σχέσεις τοῦ ὀξυγόνου πρὸς τὴν ἀνάφλεξιν.

Τὶ συμβαίνει ὅμως εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς ἐπαφῆς τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ τοῦ ἐθνικοῦ κόσμου; Πρῶτον, ἡ ἀνεξάντλητος ἰσχύς καὶ ἡ ἀμείωτος φλόγωσις τῆς χριστιανικῆς πεποιθήσεως ἐμφανίζονται ὡς τοιαῦτα ἀκριβῶς γεγονότα, τὰ ὁποῖα ἀπαιτοῦσιν ἐξήγησιν. Δεύτερον, οὐδεμίαν ἀπολύτως ἦτο δυνατὴ συμπαθία ἢ συγγένεια μεταξὺ τῆς ἀόπλου πρῶτης τῶν χριστιανῶν καὶ τῆς ρωμαϊκῆς ὑπεροφίας, μεταξὺ τῆς μετανοητικῆς διαθέσεως τῶν πρῶτων καὶ τῆς ἐγωιστικῆς τοῦ ἑλληνος αὐταρχίας, ἢ μεταξὺ τῶν ἀντιλήψεων τῶν ἀκραδάντως πιστευόντων εἰς τὸν σταυρωθέντα καὶ ἀναστάντα Μεσσίαν καὶ τῶν τότε ἐπικρατουσῶν παρὰ τοῖς Ἰουδαίοις ἰδεῶν. Εἶνε δυνατόν βεβαίως, μία ἐκρηξίς ἀγρίου φανατισμοῦ νὰ ἐπαρκεσθῆ εἰς τὸ νὰ διαδοθῆ μία δυναμένη νὰ καταστῆ ὀπωσδήποτε ἀποδεκτὴ δεισδαιμονία. Ἄλλ' ἐφαρμόζεται ἄρα γε τὸ πρᾶγμα καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ Χριστιανισμοῦ; Τὴν χριστιανικὴν διδασκαλίαν καλῶς γνωρίζομεν, ὡς γνωρίζομεν ἐπαρκῶς καὶ τὰς τότε ἐπικρατούσας ἠθικὰς κλίσεις. Ὑπῆρχον μεταξὺ τῶν δύο ἴχνη τινὰ συγγενείας καὶ συμπαθείας; Παρουσίαζεν ὁ Χριστιανισμὸς ἐλκυστικὰ τινα σημεῖα, τὰ ὁποῖα καθ' οἷονδήποτε τρόπον θὰ ἠδύναντο νὰ κολακεύσουν τὸ αἰσθημα τῆς ἀλαζονείας, τὰς ἀχαλινώτους κλίσεις καὶ τὰ ἀσιγκρότητα πάθη τῶν ἀνθρώπων ἐκείνης τῆς ἐποχῆς; Ἄλλ' εἶνε ἀδύνατον νὰ φαντασθῆ τις εἴτε ἠθικὸν σύστημα, εἴτε φιλοσοφικὸν ἰδεῶδες, εἴτε ἰδέαν περὶ τοῦ θείου τόσον ἀντίθετα πρὸς τὰς πεποιθήσεις, τὰς κλίσεις καὶ τὰς προτιμήσεις τοῦ τότε Ἑλληνος, Ἰουδαίου καὶ Ρωμαίου, ὅσον ἡ ἠθικὴ καὶ ἡ θρησκεία τοῦ Χριστιανισμοῦ. Τοῦτο δὲ ὄχι μόνον ἐν σχέσει πρὸς τὰ κατώτερα στρώματα, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὰς ἀνωτέρας κοινωνικὰς τάξεις. Κατ' οὐσίαν ἐκ τῆς ἐπικρατήσεως τοῦ Χριστιανισμοῦ θὰ ἔχανον περισσότερον ὅσοι εἶχον συγκεντρωμένα εἰς τὰς χεῖράς των πλοῦτη καὶ ἐπιρροήν. Ἐντεῦθεν ἀποβαίνει εὐνόητος

ἢ ἄμεσος καὶ ἀποφασιστικὴ ἐναντιότης τῶν κατὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ.

Ἐξ ἄλλου εἶνε διδακτικὸν νὰ σημειωθῇ πόση ἀποστασις ἐχώριζε τὴν θεομὴν τῶν πρώτων χριστιανῶν πίστιν ἀπὸ τὸν τυφλὸν καὶ ἄγχιον φανατισμὸν. Ἴδου τί λέγει ὁμι χριστιανὸς συγγραφεὺς, ἀλλὰ ὀρθολογιστὴς: «Ὁ Χριστιανισμὸς συνεδύαξε πρὸς τὴν ἐξαιρετικὴν του διδασκαλίαν ἀγνήν καὶ εὐγενῆ ἠθικὴν. Ὑπὲρ πᾶσαν ἄλλην θρησκείαν ὤθησεν εἰς ἡρωϊκὰ κατορθώματα καὶ ἐδημιούργησε τοὺς ἀρίστους ἀνθρώπους. Μετεμόρφωσε τὸν χαρακτῆρα τῶν μαζῶν, ἐθέρμανε τὴν ψυχρὰν καρδίαν διὰ τοῦ πυρὸς ἰεοῦ ἐνθουσιασμοῦ, ἐξηγόρασεν, ἀνεγέννησε καὶ ἔσωσε τὰ μᾶλλον διεφθαρμένα στοιχεῖα τῆς ἀνθρωπότητος». «Ὅταν λοιπὸν ὁ πασίγνωστος ἄγγλος ἱστορικὸς Γίββων τὸν τόσον ταχὺν τοῦ Χριστιανισμοῦ θριαμβὸν ἀποδίδῃ τὸ μὲν εἰς τὴν ἀφοσίωσιν τῶν χριστιανῶν εἰς τὴν θρησκείαν τῶν, τὸ δὲ εἰς τὴν παντοδυναμίαν τοῦ Μεγ. Κωνσταντίνου, παρασιωπᾷ ἐκεῖνο ἀκριβῶς τὸ ὁποῖον καὶ ἀπαιτεῖ ἐξήγησιν. Ὁμοιάζει πρὸς ἀνθρώπον ὁ ὁποῖος δισχυρίζεται ὅτι δίδει τὴν πρέπουσαν ἐξήγησιν τεραστίας πυρκαϊᾶς διὰ τῆς βεβαιώσεως ὅτι αὕτη προῆλθεν ἐξ ἀνημμένου πυρεῖου. Ἄλλ' ἢ ἐξήγησις αὕτη ἀφίνει ἀκριβῶς ἄνευ ἀπαντήσεως τὰ ἐρωτήματα τὰ ὁποῖα καὶ περισσότερον τὴν ἀπαιτοῦν, ἦτοι πόθεν τὸ πυρεῖον ἀπέκτησε τὴν δύναμιν νὰ μεταδίδῃ τὸ πῦρ, ποῖος τὸ ἦναψε καὶ οὕτω προκάλεσε τὴν πυρκαϊάν καὶ διατί, τέλος πάντων, τὸ ἦναψε; Εἰς τὴν ἐξεταζομένην ἐνταῦθα περιπτώσιν τῆς διαδόσεως τοῦ Χριστιανισμοῦ, παρὰ τὴν ἔξοντωπικὴν κατ' αὐτοῦ ἐξέγερσιν, δὲν ἔχει θέσιν τὸ ζήτημα τοῦ τί ὀφείλει ὁ Χριστιανισμὸς εἰς τὸν Μ. Κωνσταντίνον. Παρὰ τοὺς ἀδιαλείπτους διωγμοὺς, ὁ Χριστιανισμὸς πανταχοῦ ἐθριάμβευσε.

Ἡ οὐσία τοῦ ζητήματος ἔγκειται εἰς τοῦτο ἀκριβῶς, ἦτοι εἰς τὸ νὰ ἐξηγηθῇ διατί ὁ Χριστιανισμὸς ἠνάγκασε τὸν Μ. Κωνσταντίνον νὰ ἐπιζητήσῃ συμμαχίαν μετὰ τὴν Ἐκκλησίαν μᾶλλον παρὰ νὰ ἐξακολουθήσῃ τὰς ἀναντιρρήτως ἀκέρους ἀποπειράς πρὸς ἐξόντωσίν του. Τί ἐν τῷ Χριστιανισμῷ τὸν ὤθησε νὰ προβῇ εἰς τὸ σπουδαιότατον τοῦτο διάβημα; Διότι, ἐὰν ἢ ἐπιτυχία τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐξηρητήθη ἀποκλειστικῶς ἀπὸ τὴν εὐμενῆ πρὸς αὐτὸν διάθεσιν τοῦ αυτοκράτορος Κωνσταντίνου, θὰ ἐδικαιούμεθα νὰ ἐρωτήσωμεν διατί πρότερον μὲν οἱ σκληρότατοι καὶ αἱματηρότατοι διωγμοὶ τοῦ Διοκλητιανοῦ, ὕστερον δὲ αἱ ἔμμενοι πολιτικαὶ καὶ κοινωνικαὶ ἀπόπειραι τοῦ Ἰουλιανοῦ ἀπεδείχθησαν ἐξ ἴσου ἀνίσχυροι νὰ ἐπιτύχωσι τὸν σκοπὸν τῶν;

Λογικὸν λοιπὸν ἐντεῦθεν νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι ἢ πρὸς τὸν Χριστιανισμὸν στάσις τοῦ Μ. Κωνσταντίνου μαρτυρεῖ ἀναντιρρήτως, καὶ μόνον, περὶ τῆς ἀκαταβλήτου δυνάμεως τῆς εἰς τὴν πίστιν χριστιανικῆς ἀφοσιώσεως: αὐτὸ δὲ εἶνε ἀκριβῶς τὸ ἐξηγήσεως χοῦζον. Τὸ νὰ ἀποδοθῇ ἢ δύναμις αὕτη εἰς τὸ μεταδοτικὸν τοῦ φανατισμοῦ προοδίδει ἀδυναμίαν ἐξηγήσεως τοῦ γεγονότος. «Ὅσα γοητευτικὰ τινας ἐπόψεις πλάνης τινός, ἰδιωτέλαιά τινας στενωῶς μετ' αὐτῆς συνδεδεμένα, καὶ εἴ τι παρόμοιον, δύνανται, βεβαίως, νὰ ὑποδαυλίσωσι τὸ πῦρ τοῦ φανατισμοῦ ἐπὶ τινα χρόνον, εἶναι ἀληθές· οὐδεμίαν ὁμως πλάνην ἰσχύουν νὰ περιβάλουν μὲ τὸν φωτιστέφανον τῆς ἀθανασίας. Καὶ οὐδέποτε ἠδυνήθησαν νὰ γεννήσωσιν ἐν ὑψηλὸν καὶ δύσκολον σύστημα ἠθικῆς, τὸ ὁποῖον τῶσαυτην δύναμιν καὶ ζωικότητα ἀπέκτησεν ἐν τῇ ἀνθρωπότητι, ὥστε οὐ μόνον ἐν τῷ παρελθόντι διὰ τόσων μεγάλων περιπετειῶν τῆς ἀνθρωπίνης ἱστορίας νὰ ἐπιτύχῃ νὰ σωθῇ, ἀλλὰ καὶ προοίοντος τοῦ χρόνου νὰ ἐνισχύεται βαθμηδὸν μέχρι τοσούτου, ὥστε νὰ ἀποβῇ ἐπὶ τέλους ὁ ἰσχυρότερος παράγων δράσεως ἐπ' ἀγαθῷ, ἐν τοῖς κόλπτοις τῶν μεγίστων τοῦ κόσμου ἐθνῶν.

Αὐτὰ ὅσον ἀφορᾷ τὴν κατὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ ἀντίδρασιν τῆς ρωμαϊκῆς «ἰσχύος». Ἀντέδρασε κατ' αὐτοῦ καὶ ἡ «σοφία» τῶν Ἑλλήνων. Καὶ ἀντὶ πάσης περὶ τῆς συγκρούσεως ταύτης λεπτομερείας σημειώθῃτω τοῦτο μόνον, ὅτι ἐν πολλοῖς ἢ σοφία αὕτη ὑπῆρξεν ἐχθρὸς φοβερώτερος ἢ οἱ διωγμοί. Ἐν τούτοις ἐρωτητέον:

Ἐὰν ὁ Χριστὸς ἦτο ἀπλῶς εἰς θρησκευτικὸς ἀπατεῶν ἐπιζητήσας νὰ θεμελιώσῃ τὸ δάνειον ἠθικὸν του σύστημα ἐπὶ τῆς ἀπάτης καὶ τοῦ φανατισμοῦ, καὶ δὴ μὲ τόσῃν ἀδεξιότητι, ὥστε νὰ μὴ ἀπαιτῆται σήμερον οὐδ' ὁ ἐλάχιστος κόπος πρὸς ἀποκάλυψιν τῶν λαθῶν του ἐπὶ τῇ βάσει τῆς πείρας αἰῶνων εἰκοσι, πῶς ἄρ' γε συνέβη ὥστε οἱ Ἕλληνες μὲ τὴν τόσῃν τῶν εὐφυῶν, τὴν κριτικὴν τῶν δεινότητων καὶ τὴν βαθύνοιαν νὰ μὴ δυνηθοῦν τότε νὰ ἀποκαλύψουν αὐτὴν τὴν ἀπάτην;

Καὶ ὅμως, περίεργον πρᾶγμα! Ὁ Χριστιανισμὸς οὐ μόνον δὲν ἔπεσεν ἐν τῷ ἀγῶνι πρὸς τοὺς ἐχθρούς, τοὺς ὁποῖους οὐδὲ μία θρησκεία ἐν τῷ κόσμῳ ἀντιμετώπισεν, ἰλλά, ἐκ τοῦ ἐναντίου, τοὺς καλλιτέρους του φίλους καὶ προμάχους ἐστρατολόγει ἐκουσίους μεταξὺ τῶν ἀρίστων ἀντιπροσώπων αὐτῶν ἀκριβῶς τῶν ἐχθρῶν, μέχρις ὅτου, τέλος, ὀλόκληρος ἢ χριστιανικὴ κίνησις, ἀνῆλθει εἰς διαστάσεις κολοσσιαίας, κατέλαβε τὸν κόσμον ὀλόκληρον διὰ τοῦ θριάμβου τῆς.

ΕΟΡΤΟΛΟΓΙΟΝ

(Αἱ κυριώτεραι ἑορταὶ τῆς ἑβδομάδος)

ΑΠΡΙΛΙΟΣ

1. *Μαρία ἡ Αἰγυπτία* ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ζήσασα βίον ἄκρω ἐκλελυμένον, ἠκολούθησέ ποτε ὄμιλον προσκυνητῶν εἰς Ἱεροσόλυμα μεταβαίνοντων πρὸς προσκύνῃσιν τοῦ τιμίου Σταυροῦ κατὰ τὴν ἑορτὴν τῆς Ὑψώσεως. Ἐν ἀσωτίας συνταξιδεύσασα μετ' αὐτῶν καὶ ἐν αὐτῇ ἔτι τῇ ἁγίᾳ Πόλει ἐκδοτος εἰς τὰς ἡδονὰς διαβιώσασα, συνήλθεν ἐν τῷ ναῷ τῆς Ἀναστάσεως, ἀπομακρυνθεῖσα δὲ εἰς τὴν πέραν τοῦ Ἰορδάνου ἔρημον διεβίωσεν εἰκοσαετίαν περιπου ὄλην ἐν βαθείᾳ μετανοίᾳ, προσευχῇ, νηστείᾳ καὶ σκληροτάτῃ ἀσκήσει ἰσάγγελον βίον. Ἀνακαλυφθεῖσα δ' ὑπὸ τοῦ πατρὸς Ζωσιμᾶ δι' τὴν πρὸ τοῦ θανάτου της καὶ ἐξαγορεύσασα πρὸς αὐτὸν τὰ τοῦ παρελθόντος, προσεῖδε τὸν θάνατόν της, εὐρεθεῖσα δὲ νεκρά ὑπὸ τοῦ Ζωσιμᾶ ἐτάφη ἐπ' αὐτοῦ κατ' ἐντολήν της χαραχθεῖσαν ὑπ' αὐτῆς ἐπὶ τῆς ἄμμου μικρὸν πρὸ τῆς τελευτῆς, ἐπελθούσης τῇ 1η Ἀπριλίου τοῦ 522, Μεγάλῃ Παρασκευῇ. Τὸν βίον αὐτῆς συνέταξεν ὁ ἅγ. Σωφρόνιος Ἱεροσολύμων († 644).

7. *Γεώργιος ὁ Μυτιλήνης* ἐκ νεότητος αὐτοῦ πολλὰ ὑπέστη ὡς ὑπέρμαχος τῆς τιμῆς τῶν ἁγίων εἰκόνων ἐπὶ Λέοντος τοῦ Ἰσαύρου. Μετὰ τὴν εἰς τὸν θρόνον ὅμως τοῦ Βυζαντίου ἀνάρρησιν τῆς Εἰρήνης ὁ Γεώργιος ἀνηγορεύθη ἀρχιεπίσκοπος Μυτιλήνης. Ἐπὶ Λέοντος τοῦ Ἀρμενίου μὴ ὑπακούσας εἰς τὴν εἰκονομαχικὴν σύνοδον τοῦ 815 ἐξωρίσθη εἰς Χερσῶνα τῆς Ταυρίδος, ἔνθα καὶ ἐτελεύτησε περὶ τὸ 816. Ἀναφέρεται καὶ ἄλλος Γεώργιος Μυτιλήνης, νεώτερος, οὗ ἡ μνήμη φέρεται ἑορταζομένη τῇ 16 Μαΐου. Οὗτος λέγεται χειροτονηθεὶς εἰς ἐπίσκοπον ὑπὸ Γεωργίου Μυτιλήνης τοῦ πρεσβυτέρου, ἐξορισθεὶς ὑπὸ τοῦ Θεοφίλου καὶ ἀποκατασταθεὶς εἴτα εἰς τὸν θρόνον του ὑπὸ τῆς Θεοδώρας. Καὶ τινὲς μὲν φρονοῦσιν ὅτι πρόκειται περὶ ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ προσώπου. Ἄλλοι δ' ὅμως βεβαιοῦσιν ὅτι ὑπῆρξαν δύο Γεώργιοι Μυτιλήνης, κακῶς δ' ὁ ἕτερος αὐτῶν καλεῖται ἐν τινι Ἱεροσολυμιτικῷ μνημαίῳ Ἐπίσκοπος Μελιτινῆς. Τοῦ πρεσβυτέρου Γεωργίου τὰ λείψανα εἶδεν ἐν Μυτιλήνῃ κατὰ τὸν 17 αἰῶνα ὁ ὄρθως ἠγούμενος Λανύλ. Ἐν τῇ ἀγιολογίᾳ τὸ ζήτημα τῶν δύο Γεωργίων Μυτιλήνης θεωρεῖται οὐχὶ ὀριστικῶς λελυμένον.

— *Τῇ Γ' Κυριακῇ τῶν νηστειῶν* ἡ Ἐκκλησία προτίθει εἰς τοὺς πιστοὺς τὴν προσκύνῃσιν τοῦ τιμίου Σταυροῦ, ἵνα διὰ τῆς χάριτος αὐτοῦ ἐνισχυθῶσιν ἐν τῷ ἀγῶνι τῆς προσευχῆς καὶ τῆς μετανοίας εἰς ἐξακολούθησιν αὐτοῦ μέχρι τῆς ἑορτῆς τοῦ Πάσχα.

14. *Τῇ Δ' Κυριακῇ τῶν νηστειῶν* μνημονεύεται ὁ ἅγ. Ἰωάννης, ὁ τῆς Κλίμακος συγγραφεύς, ἵνα ἀποδειχθῇ εἰς τοὺς πιστοὺς ὅτι ἐν τῷ πνευματικῷ καὶ ἠθικῷ ἀγῶνι τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς ὀφείλουσι νὰ προάγωσιν ἑαυτοὺς ἐν τῇ ἀρετῇ ἀναβαίνοντες τὰς βαθμίδας της καὶ ὀλονέν τελειότεροι ἑαυτῶν καθιστάμενοι.

21. *Τῇ Ε' Κυριακῇ τῶν νηστειῶν* προβάλλεται ἡ ἀνάμνησις τῆς *οσίας Μαρίας τῆς Αἰγυπτίας* περὶ ἧς ἐν τῇ α' τοῦ μηνὸς τούτου ὁ λόγος, ἵνα οἱ χριστιανοὶ διδασθῶσι πρῶτον μὲν ὅτι εἶνε ὄντως ἐρικτῆ εἰς τὸν ἄνθρωπον ἡ ὑψίστη ἀγιότης, δεύτερον δὲ ὅτι καὶ τὸν ἁμαρτωλότατον

τῶν ἀνθρώπων προσδέχεται ὁ Θεὸς μετανοοῦντα, καί, τρίτον, ὅτι καὶ ὁ ἔσχατος τῶν ἁμαρτωλῶν δύναται νὰ ἀναχθῇ εἰς τὴν ὑψίστην βαθμίδα τῆς ἀγιότητος.

23. Εἶνε πασίγνωστος ὁ βίος καὶ τὰ ὑπὲρ τῆς πίστεως κατορθώματα τοῦ ὀνομαστοῦ ἐν τοῖς μεγαλομάρτυροι τῆς Ἐκκλησίας *Γεωργίου τοῦ Τροχαιοφόρου*. Υἱὸς πλουσίων, εὐγενῶν καὶ εὐσεβῶν γονέων, πλούσιος εἰς μάρφωσιν' καὶ μεγαλοπρεπῆς τὴν ἐμφάνισιν ἀνήχθη εἰς τὰνώτατα στρατιωτικὰ ἀξιώματα, διὰ τὴν πεπαρησιασμένην ὁμῶς αὐτοῦ ἀντίστασιν κατὰ τοῦ εὐνοοῦντος αὐτὸν αὐτοκράτορος Διοκλητιανοῦ καὶ τῶν μεγιστάνων του διὰ τοὺς μελετωμένους κατὰ τῶν χριστιανῶν διωγμοὺς καὶ τὴν ὁμολογίαν τοῦ Χριστοῦ ὑποστάς φρικτὰ μαρτύρια, ἐν αὐτοῖς δὲ καταστάς δημοφιλέστατος, ἐφρονεύθη τῷ 304. Σὺν αὐτῷ ἐμαρτύρησε καὶ ἡ σύζυγος τοῦ Διοκλητιανοῦ Ἀλεξάνδρα, συνομολογήσασα τὸν Χριστόν. Ὁ Γεώργιος ὑπῆρξεν ὁ πρῶτος μάρτυς μετὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ κατὰ τῶν χριστιανῶν διατάγματος ἐν Νικομηδείᾳ. Ἡ κἀρα τοῦ ἁγίου εὐρηται ἐν Ρώμῃ ἐν τῷ φερωνύμῳ ναῷ. Ἡ παράστασις αὐτοῦ φονεύοντος δράκοντα ἐξηγεῖται ὑπὸ τῶν μὲν ὡς παριστάσῃα πραγματικὸν γεγονός, ὑπὸ τῶν δὲ ὡς συμβολίζουσα τὴν νίκην τοῦ ἁγίου κατὰ τοῦ νοητοῦ δράκοντος, ἦτοι τοῦ διαβόλου. Ἐφέτος ἡ ἑορτὴ τοῦ ἁγίου Γεωργίου, ὡς συμπεσοῦσα ἐν τῇ ε' ἑβδομαδί τῶν νηστειῶν, θὰ ἑορτασθῇ, κατ' ἀπόφασιν τῆς Ἐκκλησίας, τῇ Δευτέρῃ τῆς διακαινησίμου.

25. *Μάρκος ὁ Εὐαγγελιστής*, Ἰουδαῖος τὸ γένος, ἀνεψιὸς τοῦ Βαρνάβα, ἐπονομαζόμενος καὶ Ἰωάννης, ὑπῆρξεν εἰς τῶν 70, ἐγένετο δὲ μαθητῆς τοῦ ἀπ. Πέτρου καὶ συνοδοιπόρος τοῦ ἀπ. Παύλου κατὰ τὴν πρώτην ἀποστολικὴν του περιουδειαν. Ἡ μήτηρ τοῦ Μάρκου Μαρία εἶχεν ἰδιόκτητον ἐν Ἱεροσολύμοις οἶκον, ἐν ᾧ συνήρχοντο οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πιστοί. Ἐν Πέργῃ τῆς Παμφιλίας ἀποχωρισθεὶς τοῦ ἀπ. Παύλου ἐπέστρεψεν εἰς Ἱεροσόλυμα, εἴτα δὲ μετὰ τοῦ Βαρνάβα μετέβη εἰς Κύπρον, καὶ πάλιν μετέπειτα ἠκολούθησε τὸν Παῦλον, μεθ' ὃ συναντῶμεν αὐτὸν μετὰ τοῦ Σιλουανοῦ παρὰ τὴν Βαβυλῶνα παρὰ τῷ Πέτρῳ, μεθ' οὗ εὐρέθη ἐν Ρώμῃ, ἔνθα καὶ ἔγραψε τὸ Εὐαγγελίον του τῷ 67—68. Βραδύτερον εὐρίσσομεν αὐτὸν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τῆς Αἰγύπτου, ἧς ἐχρημάτισε καὶ πρῶτος ἐπίσκοπος. Κατὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ Σαράπιος οἱ ἔθνικοι εἰσελάσαντες εἰς τὸν ναὸν καθ' ἣν στιγμήν ὁ Μάρκος ἐτέλει τὴν φερώνυμον λειτουργίαν, συνέλαβον αὐτὸν καὶ ἐνέκλεισαν εἰς εἰρκτήν, τὴν δ' ἐπομένην σύροντες αὐτὸν ἐκ τοῦ τραχήλου διὰ πάσης τῆς πόλεως ἐθανάτωσαν περὶ τὸ 68 (κατ' ἄλλους τῇ 4 Ἀπριλίου 63). Ἐτόφην ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, ἐπὶ τῶν λευπάνων του δὲ ἀνηγέρθη ναὸς τῷ 310. Ἐπὶ τῆς κυριαρχίας τῶν Ἀράβων καὶ τῶν μονοφυσιτῶν τὰ λείψανα αὐτοῦ μετηνέχθησαν εἰς Βενετίαν (828), ἔνθα καὶ τιμῶνται ἄχρι τοῦ νῦν ἐν τῷ μεγαλοπρεπεστάτῳ φερωνύμῳ ναῷ.

29—Μαΐου 4. Ἡ *Μεγάλῃ Ἑβδομάδι*, καθ' ἣν ἡ Ἐκκλησία ὑπομνησκει τὰ σεπτὰ τοῦ Κυρίου Πάθη. Καὶ ἐν μὲν ταῖς ἀκολουθίαις τοῦ Νυμφίου μυσία γίνεται Ἰωσήφ τοῦ Παγκάλου καὶ τῆς Ξηρανθείσης συκῆς (Μ. Δευτέρα), τῆς παραβολῆς τῶν 10 παρθένων (Μ. Τρίτη), τῆς ἀλειψάσεως τὸν Κύριον μύρῳ (Μ. Τετάρτη)· τῇ δὲ Μ. Πέμπτῃ ἑορτάζεται ὁ Δεῖπνος ὁ Μυστικὸς, τῇ Μ. Παρα-

σνευῆ ὑπομνήσεται αὐτὴ τοῦ Σωτῆρος ἢ Σταύρωσις, καὶ τῷ Μ. Σαββάτῳ ἢ ἐν τῷ τάφῳ Ἰωσήφ τοῦ ἀπὸ Ἀριμαθαίας ταφῆ τοῦ Κυρίου.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Ὁ παγκόσμιος πόθος.

Ἔινε χαρακτηριστικὴ ἡ ἐναγωνίως προσυχὴ, μετὰ τῆς ὁποίας ἡ παγκόσμιος κυριὴ ἡγώμη παρακολουθεῖ τὰς περὶ ἀφοπλισμοῦ ἀπὸ τινος διωξαγομένης συζητήσεως. Ἄλλ' ἔτι περισσότερον ἀξιοσημείωτος εἶνε ἡ ὑπὸ τοῦ διεθνoῦς τύπου ἐκφραζομένη χαρὰ καὶ ἱκανοποιήσις ὁσάκις αἱ συζητήσεις αὗται παρουσιάζουν τροπὴν ἐννοοῦσαν τὸν περιορισμὸν τῶν ἐξοπλισμῶν τῶν κρατῶν. Ὁ κόσμος, δεινῶς ἀκόμη ὑποφέρων ἐκ τῶν φρικτῶν τοῦ παγκοσμίου πολέμου συνεπειῶν, εὐλόγως εἶνε εὐαίσθητος εἰς πᾶσαν ἀγγελίαν εὐαγγελιζομένην καὶ ἐνισχύουσαν τὸν κοινὸν τῆς ἀνθρωπότητος πόθον τῆς ἀποτροπῆς τῶν πολέμων καὶ τῆς εἰρηνικῆς τῶν λαῶν πρὸς ἀλλήλους διαβιώσεως.

Θεοῦ δημιουργός.

Ὅσοι μέχρι τοῦδε ἐδέχοντο μὲν ὡς λογικὴν τὴν δημιουργίαν τοῦ κόσμου καὶ τῶν ἐν αὐτῷ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἡγωνίζοντο δὲ νὰ λύσωσι τὸ πρόβλημα τοῦ ποῦ εἶνε αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ ὁ δημιουργός, ἄς ἡσυχάσωσι πληροφορούμενοι ὅτι ἐξεδόθη τύποις ἐπ' ἐσχάτων φυλλάδιον οὐδ' ὁ συγγραφεὺς, κηρύττων ἀνύπαρκτον τὸν Θεόν, ἐπαγγέλλεται τὴν δημιουργίαν νέου Θεοῦ ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ Νίτσε. Καὶ ὁ μὲν Νίτσε, μεταβαλὼν εἰς ἐρείπια τὰ ὑπὸ τῶν ἄλλων πεπιστευμένα, ἐν μέσῳ τοῦ ἰδεολογικοῦ του κυκλώους ἐξέστη τῶν ἀφ' ἱκανοῦ σεσαλευμένων φρενῶν. Ὁ δὲ σύγχρονος ἡμῖν δημιουργός τοῦ νέου Θεοῦ, πρὸς τὸν ὅποιον—σύγχρονον μας—συμφωνεῖ καὶ ὁ πρὸ δεκαετηρίδων ἀποθανὼν Νίτσε, ἀναζητεῖται μετὰξὺ Ἀθηνῶν καὶ Δαφνίου διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἱστορικὸς ὕλισμός.

Ἐωρτάσθη προχθὲς ἐν Μεσολογγίῳ ἡ 103ῃ ἐπέτειος τῆς ἀπαραδειγματίστου ἐν τῇ ἱστορίᾳ ἐξόδου τῶν ἐλευθέρων πολιορκημένων ἐκ τοῦ ἔκτοτε ὀνομαστῆς καταστάσεως ἑλληνικῆς πόλεως. Καὶ ἡ ἑλληνικὴ ψυχὴ ἐλούσθη διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν εἰς τὰ κρυστάλλινα νάματα τῶν ὑψηλῶν ἰδανικῶν, ὑπὲρ τῶν ὁποίων οἱ πρόγονοι ἡμῶν, ἀγωνισθέντες τὸν ἀργαλεώτερον τῶν ἀγῶνων, προσήνεγκαν ἑαυτοὺς ὀλοκαύτωμα. Κατὰ τοὺς ἐσχάτους τούτους χρόνους κατὰ κόρον ἐγένετο λόγος περὶ τῆς μαρξικῆς θεωρίας τοῦ ἱστορικοῦ ὕλισμοῦ, τὴν ὁποίαν ἀναμασσούν, εἴτε κατὰ παραγγελίαν, εἴτε κατὰ πεποιθήσιν, αὐτοχειροτόνητοι συγγραφεῖς κομμουνίζοντες κατὰ τὸν αἰῶνιον συρμὸν τῆς καινοθηρίας. Καὶ

οἱ Ἕλληνες μετ' ἀπορίας ἀναζητοῦν τὰ ὑλικά ἐλατήρια, τὰ ὁποῖα εἶχον κινήσει τοὺς πολιορκημένους τοῦ Μεσολογγίου νὰ ὀρμήσωσι πρὸς τὸν θάνατον. Ἄν μὴ τ' ἄλλο, τοῦλάχιστον παραλογισμὸς ἀπαιτεῖται διὰ νὰ χαρακτηρισθῶν ἡ Πίστις καὶ ἡ Πατρίς, «τό, κατὰ τὸν Σολωμόν, ὑψηλότερο καὶ οὐσιαστικώτερο περιεχόμενον τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως», ὡς συμφέρον ἀργυρίου καὶ χρυαίου καὶ ὡς ἐπιδιώξις οἰωνόηγοτε ὑλικῶν ἀγαθῶν.

Καὶ ὁ ἄλλος τρόπος.

Παρακολουθῶμεν μετ' ἐννοήτου ἐνδιαφέροντος τὴν τύχην τοῦ περὶ «ἰδιωνύμου ἀδικήματος» νομοσχεδίου καὶ περιμένομεν νὰ ἴδωμεν κατὰ πόσον αἰσθανόμεθα ἡμᾶς αὐτοὺς κυρίους ἐν τῷ ἰδίῳ μας οἴκῳ. Πλὴν ὅμως τῶν νομοθετικῶν μέτρων ἀνάγκη νὰ καταπολεμηθῇ ὁ παρ' ἡμῖν, ἔστω καὶ περιορισμένος, κομμουνισμὸς δι' οὐ μέσον καὶ διαδίδεται. Ἐννοοῦμεν τὴν διὰ τοῦ λόγου, προφορικοῦ καὶ ἐντύπου, ἀναίρεσιν τῶν κομμουνιστικῶν ἰδεῶν καὶ διαφώτισιν τῶν ἀπλουστέρων, μάλιστα δὲ τῶν τάξεων τῶν ἐργατικῶν. Ἐν τῇ ἐποχῇ τῆς ἀκμῆς τῶν κοινωνικῶν ἰδεῶν καὶ τοῦ ὀμαδικοῦ συνασπισμοῦ τῶν ἀτομῶν ἀπαραίτητος εἶνε ἡ εἰσαγωγή τοῦ καταλλήλου μαθήματος εἰς τὸ δημοτικὸν σχολεῖον διὰ νὰ ἐνστερνίζωνται τὰ τέκνα τοῦ λαοῦ ὀρθὰς κοινωνικὰς ἰδέας καὶ νὰ ἀποβαίνωσι χρήσιμοι τῆς κοινωνίας παράγοντες. Παραλλήλως πρὸς τοῦτο τὸ μέτρον ἐπιβάλλεται ἡ ὀργανώσις τακτικῶν διαλέξεων κοινωνικοῦ περιεχομένου εἰς τὰ ἐργατικὰ κέντρα, διὰ νὰ διαφωτίζεται ὁ ἐργατικὸς κόσμος περὶ τῆς κοινωνικῆς ἀληθείας. Ἡ τοιαύτη συνεργασία τοῦ νόμου καὶ τῆς διδασκαλίας ἀσφαλῶς θὰ ἐξαλείψῃ τὸ μίasma ἀπὸ τὴν ἑλληνικὴν γῆν εἰς ἐλάχιστον χρόνον διάστημα.

Τῆς ἀληθείας συνήγορος.

Ὁ τόσον πολλῶν συμπαθειῶν ἐν τοῖς ὀρθοδόξοις ἐκκλησιαστικοῖς καὶ θεολογικοῖς κύκλοις δικαίως ἀπολαύων Κάνων J. A. Douglas, μέλος τῆς Συνκλήτου τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Λονδίνου, ἐν μακρῷ αὐτοῦ ἀρθρῷ ἐν τοῖς «Church Times» τῆς ἀγγλικῆς πρωτευούσης ἐξετάζων τὰ τοῦ ἀλβανικοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ζητήματος, ἐξιστορεῖ αὐτὸ μετὰ προφανοῦς ἀμεροληψίας καὶ καταλήγει εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι «ἀναντιρρήτως τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἔχει κανονικῶς δίκαιον». Κατὰ πάντα τὰ δεδομένα—λέγει τελευτῶν—οἱ ἐν Ἀλβανίᾳ ὀρθόδοξοι εἶνε ἔτοιμοι διὰ μίαν ἐκκλησιαστικὴν αὐτονομίαν, ἀλλὰ δὲν ἐπιθυμοῦσι νὰ ἀφεθῶσιν εἰς τὴν διακρίσιν τοῦ ἑτεροθρήσκου Ζώγου καὶ τῶν ἀνδρκεῶν ἐπισκόπων του. Ὡς νῦν κατεσκευάσθησαν τὰ ἐκκλησιαστικὰ ἐν Ἀλβανίᾳ πράγματα, ἡ «αὐτοκέφαλος» τοῦ Ἐκκλησία ἤρχισε τὸ στάδιόν της ὡς σχισματικὴ, διὰ νὰ ἀποδειχθῇ ἔτι ἄπαξ ὅτι τὸ

σχίσμα εἶνε καρπὸς τῶν πολιτικῶν φιλοδοξιῶν καὶ ἐλλείψεως εὐσυνειδησίας μᾶλλον, ἢ προῖόν θεολογικῆς πλάνης καὶ ἐγωκεντρισμοῦ.

Ὁ μέλλον πόλεμος.

Σημεῖα τινα τῶν καιρῶν στενοχωροῦσι πολλούς, φοβουμένους ὅτι δὲν εἶνε ἀπίθανος λίαν προσεχῶς νέος πόλεμος, καίτοι ἡ ἀνθρωπότης πάσχει ἀκόμη δευρῶς ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων τοῦ μεγάλου πολέμου, μολονότι δεκαετία καὶ πλέον παρήλθεν ἀπὸ τῆς κηρύξεως τῆς εἰρήνης. Ἡ ἀνατολικὴ Εὐρώπη χαρακτηρίζεται σήμερον ὡς διατελοῦσα ὑφ' ἂς συνθήκας καὶ κατὰ τὸ 1914, ἥτοι ὡς ἡ μᾶλλον ἐπικίνδυνος πυριτιδαποθήκη, μάλιστα δὲ οὐχὶ καὶ ἡ μόνη. Πολλοὶ δυσαρέσκαι ὑποβοσκουν μεταξὺ τῶν ἐθνῶν, θὰ ἤρκει δὲ ἴσως καὶ εἰς μόνος σπινθὴρ διὰ νὰ ἀναφλέξη μίαν τεραστίαν πυρκαϊάν. Καὶ ὑπάρχουσι μὲν τινες φρονοῦντες ὅτι ὑφίστανται περιστάσεις καθ' ἃς τὸ μάχεσθαι εἶνε καλλίτερον τῆς ἀρνήσεως τοῦ πολέμου· ἀλλ' ὅταν φαντασθῶμεν ὅτι εἰς νέος πόλεμος δὲν θὰ σημαίνει ἀπλῶς ἀλληλεξόντως τῶν μαχομένων, ἀλλὰ τὴν ἐξόντως τὸν ὄλεθρον καὶ τὸν ἀκρωτηριασμόν γυναικῶν καὶ παιδιῶν, καὶ ὅτι ὁ πόλεμος οὗτος ἀνασπεύκτως θὰ καταστρέψῃ ἀπὸ ρίζης ὀλόκληρον τὸν δυτικὸν πολιτισμόν, ἀνυπολόγιστος θὰ ᾔηνε ἡ εὐθύνη ἐκείνων, οἱ ὅποιοι, περιστάσεως δοθείσης, θὰ καταντήσουν τυχὸν εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι δὲν δύναται ἐπὶ πλέον νὰ ἀναβάλουν τὴν σύγκρουσιν. Διὰ τοῦτο ἀνάγκη τὸ ταχύτερον νὰ μορφωθῇ παγκόσμιος κοινὴ γνώμη περὶ τῆς πάσης θυσίας ἐξασφαλίσεως τῆς εἰρήνης.

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐπὶ ταῖς ἑορταῖς τοῦ Πάσχα ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος ἀπηύθυνε πρὸς τὸν Οἰκουμενικὸν Παιριάρχην καὶ τοὺς λοιποὺς Προέδρους τῶν Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν ἑόρτια γράμματα.

—Κατ' αὐτὰς ἀπεπερατώθη ὁ μεγαλοπρεπέστατος ναὸς τοῦ ἁγίου Διονυσίου Ἀρσοπαγίτου ἐν Ἀθήναις, οὐτινος ἡ οἰκοδομὴ ἀρξαμένη πρὸ 32 ἐτῶν, πολλάκις ἀνεκόπη. Τὰ ἐγκαίνια αὐτοῦ θὰ τελεσθῶσι προσεχῶς, ὅτε καὶ θὰ γράψωμεν λεπτομερῶς περὶ τοῦ νέου τούτου θαυμασίου χριστιανικοῦ μνημείου τῶν Ἀθηνῶν.

—Τὴν προπαραελθοῦσαν Δευτέραν 29 Ἀπριλίου ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος ὡς ἐκτελεστής τῆς διαθήκης Π. Πιτροπούλου ἠγόρασε παρὰ τῆς Τραπεζῆς Ἀθηνῶν καὶ τῶν κληρονόμων Κυριακίδου οἰκόπεδον ἐν ταῖς ὁδοῖς Τροίτσα καὶ Μπούμπουλίνας, ἐπὶ τοῦ ὁ-

ποίου θὰ ἰδρῶθῃ μεγαλοπρεπῆς ναὸς τοῦ Ἁγίου Βασιλείου κατὰ σχέδιον τοῦ Καθηγητοῦ κ. Ὁρλάνδου.

—Τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν, ἐξ ἀφορμῆς τῶν ἀπευθυνόμενων πρὸς αὐτὸ παραπόνων διὰ τὰς ἐπεμβάσεις τῆς χωροφυλακῆς κατὰ τῶν παλαιοημερολογιτῶν, τὴν 26 Ἀπριλίου ἐξέδωκε τὴν ἐξῆς Ἐγκύκλιον πρὸς τὰς Ἀστυνομικὰς Ἀρχάς: «Ἡ χωροφυλακὴ, ὡς ἐκτελεστικὴ ἀρχή, ὑποχρέωσιν ἔχει νὰ ἐκτελῇ διὰ τῶν ὄργάνων τῆς τὰς αἰτήσεις πασῶν τῶν ἐντὸς τοῦ Κράτους ἐγκατεστημένων νομίμων ἀρχῶν, ἥτοι: δικαστικῶν, ἐκκλησιαστικῶν, στρατιωτικῶν, πολιτικῶν κλπ. (ἄρθρον 1ον τοῦ Ὁργανισμοῦ τῆς Χωροφυλακῆς καὶ ἄρθρον 306 τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Χωροφυλακῆς). Ὡς ἐκ τῆς ὑποχρεώσεώς τῆς ταύτης εἶναι προφανές ὅτι δὲν δύναται νὰ ἀρνηθῇ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν αἰτήσεων τῶν ἐκασταχοῦ τοῦ κράτους ἱερῶν Μητροπόλεων καὶ Ἐπισκοπῶν, εἴτε πρὸς ἀπομάκρυνσιν ἐκ τῆς περιφερείας τῶν τυχόν ἄνευ τῆς ἀδείας αὐτῶν ἱεροπράττοντος ἱερέως ἢ ἱερομονάχου ξένης περιφερείας ἢ περιφερομένου ἄνευ ἀδείας τοιοῦτου ἢ μοναχῶν οἵτινες ἄνευ ἀδείας ἐγκατέλειψαν τοὺς τόπους τῆς ἐγκαταδιώσεώς τῶν, εἴτε πρὸς σύλληψιν καὶ συνοδείαν τούτων εἰς τὰς Μονὰς αὐτῶν ἢ εἰς τοὺς τόπους ὅποθεν προῆλθον καὶ εἰς τοὺς ὁποίους ὀφείλουσι νὰ διαμένωσι. Μόνον τότε θὰ ἠδύνατο ἡ χωροφυλακὴ ν' ἀρνηθῇ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἀπευθυνόμενων αὐτῇ αἰτήσεων τῶν ἀνωτέρω ἐκκλησιαστικῶν ἀρχῶν, ὅταν διὰ τῆς νομίμου ὁδοῦ θ' ἀπηλλάσσοτο τῆς ὑποχρεώσεως ἣν, κατὰ τὰ ἐν ἀρχῇ λεχθέντα, ἐπιβάλλουσιν αὐτῇ οἱ νόμοι. Ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῆς παρὰ τῶν Παλαιοημερολογιτῶν τελέσεως ἱεροτελεστιῶν, ἡ χωροφυλακὴ δὲν ἔχει ἀρμοδιότητα οὐδὲ νὰ ἐπιτρέψῃ, οὐδὲ ν' ἀπαγορεύσῃ τὸ τοιοῦτον, οὐδ' οἰανδήποτε ἀνάμειξιν σχετικὴν ἔχει. Τοῦτο εἶνε ζήτημα τῆς ἀρμοδιότητος τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀρχῶν, ὑπαγομένων ὑπὸ τὴν ὑπερτάτην διεύθυνσιν τοῦ ὑπουργείου Θερησκευμάτων, καὶ πρὸς τοῦτο, ἔχομεν τὴν γνώμην, ὅτι δέον ν' ἀπευθύνωνται οἱ ἐνδιαφερόμενοι Παλαιοημερολογίται, οὐχὶ δὲ πρὸς τὴν Χωροφυλακὴν, οὐδὲ πρὸς τὸ εἰς ὃ ὑπάγεται αὐτὴ διὰ τὴν εἰδικὴν αὐτῆς ὑπηρεσίαν ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν».

—Διὰ τῆς δραστηρίας ἐνεργείας τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μεσσηνίας ἐψηφίσθη ὑπὸ τῆς Βουλῆς νόμος περὶ ἰδρύσεως Σανατόριου ἐν Μεσσηνίᾳ. Διὰ τοῦ νόμου ἐπιβάλλεται ἑλαφρὰ φορολογία εἰς τὰ προϊόντα τοῦ Νομοῦ Μεσσηνίας, τῆς ὁποίας αἱ εἰσπράξεις θὰ ἀνέρχωνται εἰς τρία περίπου ἑκατομύρια ετησίως. Τὸ ἔργον τοῦτο εἶναι μέγα, ἀλλὰ καὶ ὁ σκοπὸς του σπουδαῖος. Ἀνανιροῦτως θὰ καταπολεμηθῇ ἡ ἐπάρατος φυματίσις ἢ μασιζύουσα τὴν Μεσσηνίαν. Ἡ εὐγνωμοσύνη τοῦ λαοῦ πρὸς τὸν Σεβασμιώτατον ὅστις καὶ Πρόεδρος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου ὄρισθη, ἐκδηλοῦται ἀπεριόριστος. Ἐπίσης ὁ Σεβασμιώτατος Μεσσηνίας ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους κατώρθωσε διὰ διαφόρων οἰκονομικῶν συνδυασμῶν, ἐράνων, συναυλιῶν κ.λ.π. νὰ ἐπισκευάσῃ παρὰ τὴν Λαϊκὴν

Σχολὴν τρεῖς αἰθοῦσας, δι' ἑσπερινὴν Σχολήν, Βιβλιοθήκην, καὶ Ἀναγνωστήριον, δαπανήσας πλέον τῶν διακοσίων χιλιάδων δραχμῶν. Ἦδη ἤρξατο καὶ ἡ συλλογὴ βιβλίων διὰ τὴν Βιβλιοθήκην. Τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας τῇ αἰτήσει τοῦ Σεβασμιωτάτου ἐπέτρεψε νὰ μεταφερθῇ ἐκεῖ ἡ βιβλιοθήκη τοῦ Γυμνασίου, καὶ ἐν ταῦτῳ διέταξε τὰς βιβλιοθήκας Ἐθνικὴν καὶ τὴν τῆς Βουλῆς νὰ ἀποστείλωσιν ἐκ τῶν ἐν αὐταῖς ὑπαρχόντων πολλαπλῶν βιβλίων. Οὕτως ἡ ἀριστύστατος Βιβλιοθήκη, διὰ συλλογῆς καὶ ἀγορᾶς καὶ ἄλλοθεν βιβλίων, θὰ περιλαμβάνῃ ἐντὸς ὀλίγου περὶ τὰς πέντε χιλιάδας τόμων, περιοδικὰ κ. λ. π. Καὶ οὕτω χροὺς εἰς τὰς ἐνεργείας τοῦ Σεβασμιωτάτου, θὰ λειτουργῇ ἐν Καλάμαις ἐν πνευματικοκοινωνικὸν ἐργαστήριον πολλοῦ λόγου ἄξιον. Ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τῆς Λαϊκῆς σχολῆς χωρούσης περὶ τὰ 800 καθίσματα ὁμιλεῖ καθ' ἑκάστην Κυριακὴν ὁ Ἱεροκῆρυξ Πολύκαρπος Ἀνδρόνης τόσον ἐπικοδομητικῶς, ὥστε ἡ αἴθουσα πληροῦται λαοῦ μέχρις ἀσφυξίας. Πλέον δὲ τῶν χιλίων ἀτόμων ἴστανται ὄρθιοι.

—Ἐκ Ζακύνθου ἠγγέλθη τὸ ἐξῆς θαῦμα τοῦ ἁγίου Λιονυσίου Ἀρχιεπισκόπου Διγίνης. Ἡ 17έτις κόρη τοῦ κ. Ἀργυρίου Κωστοπούλου Μαργαρίτα ἐκ Στεμνίτης τῆς Γορτυνίας καταγομένη, πάσχουσα ἀπὸ ἐτῶν νευρικὴν ταραχὴν καὶ μελαγχολίαν, φθάνουσα εἰς λήθαργον ἐξήτησε μόνη τῆς νὰ μεταφερθῇ εἰς Ζάκυνθον, διότι θὰ τὴν θεραπεύσῃ, ὡς εἶπεν, ὁ Ἅγιος Διονύσιος. Οἱ δυστυχεῖς γονεῖς τῆς τόσον πασχούσης Μαργαρίτας ἀπεφάσισαν τὸ μέχρι Ζακύνθου ταξίδιον, καὶ πράγματι ὅταν ἔφθασαν εἰς Πάτρας ἐξήτησαν νὰ συστηθῶσιν ἐν Ζακύνθῳ εἰς ἓνα οἰονδήποτε γνωστόν. Ὁ κ. Ἀγγελος Λαλώτης ἔμπορος προσεφέρθη νὰ συστήσῃ τὴν οἰκογένειαν τοῦ κ. Κωστοπούλου εἰς τὸν ἀδελφόν του κ. Σπυρ. Λαλώτην ἱατρὸν εἰς ὃν καὶ ἐτηλεγράφησε τοῦτο. Μόλις ἡ οἰκογένεια τοῦ κ. Κωστοπούλου μετὰ τῆς βαρέως πασχούσης κόρης των Μαργαρίτας ἔφθασαν εἰς τὴν Ζάκυνθον, ὁ κ. Λαλώτης ἱατρὸς ἔσπευσε νὰ ἐπισκεφθῇ τούτους εἰς τὸ ξενοδοχεῖον «Ζάκυνθος». Ὁ ἱατρὸς συνήτησε πρὸ τῆς θύρας τοῦ δωματίου εἰς ὃ εὗρίσκετο ἡ ἀσθενὴς Μαργαρίτα τὴν μητέρα τῆς κ. Οὐρανίαν Κωστοπούλου, ἣς τὸν παρεκάλει ν' ἀποκρύψῃ τὴν ιδιότητά του, διότι τοῦτο μέγας θέλει τὴν θοροβήσῃ. Πράγματι ὁ ἱατρὸς εἰσελθὼν εἰς τὸ δωμάτιον τῆς ἀσθενοῦς εἶπε εἰς τὴν εἰς λήθαργον εὗρισκομένην πάσχουσαν κόρην: Ἀὔριον τὸ πρῶτ' Μαργαρίτα θὰ ἔλθῃς νὰ πᾶμε εἰς τὸν Ἅγιον Διονύσιον. Ἀνανήσασα ἐκ τοῦ ληθάργου τότε ἡ ἀσθενὴς τὸν ἠρώτησε: Ἀλήθεια μοῦ τὸ λέγετε ὅτι αὐ-

ριον τὸ πρῶτ' θὰ πᾶμε εἰς τὸν Ἅγιον Διονύσιον: Τῷ ὄντι τὴν ἐπομένην ὑποβασταζομένη ἀπὸ τοὺς οἰκείους τῆς ἢ πάσχουσα δι' αὐτοκινήτου μετεφέρθη εἰς τὸν ἱερὸν ναὸν τοῦ Πολιοῦχου τῆς νήσου. Ἐκεῖ μόλις τὴν ἄφησαν χαμαὶ πρὸ τῆς ἱερᾶς λάρνακος τοῦ ἁγίου, παρισταμένων τῶν οἰκείων τῆς καὶ πλήθους κόσμου, ὡς καὶ τῶν ἱατρῶν Σπ. Λαλώτη καὶ Ἄντ. Κονίδη, ἐτελέσθη ἐν γονυκλισίᾳ ἀπάντων τῶν παρευρεθέντων καὶ βαθυτάτῃ κατανύξει παράκλησις. Ἡ ἀσθενὴς κόρη, ὅταν ἠνεόχθη ἡ ἱερὰ λάρναξ, κατελήφθη ὑπὸ σπασμῶν τοῦ προσώπου καὶ τῶν χειρῶν καὶ ἠγέρθη μόνη τῆς, ἀτενίσασα δὲ τὸ πρόσωπον τοῦ ἁγίου ἐπὶ τινὰ δευτερόλεπτα, ἔστράφη πρὸς τοὺς παρισταμένους καὶ μὲ φωνὴν σταθερὰν ἐφώναξε: Αὐτὸς εἶνε—δεικνύων τὸ ἅγιον λείψανον τοῦ ἁγίου Διονυσίου—εἶμαι καλὰ πλέον καὶ παύσατε νὰ θρηνητῆ! Κατάπληκτοι οἱ παριστάμενοι εἶδον τὴν κόρην νὰ βαδίξῃ ὑγιῆς καὶ ἔσπευσαν συγκεκαμημένοι νὰ γονατίσωσιν καὶ νὰ προσκυνήσωσιν τὸ σεπτὸν λείψανον. Τὴν ἐπομένην δὲ ἐψάλη καὶ δοξολογία ὑπὸ τοῦ μητροπολίτου κ. Λιονυσίου, ὁμίλησε δὲ ὁ Ἱεροκῆρυξ κ. Ν. Ἀβούρης. Ἡ ἱαθεῖσα συνοδευομένη ὑπὸ τῶν οἰκείων καὶ πλήθους κόσμου μετέβη περὶ ἑκ τοῦ ναοῦ εἰς τὸ ξενοδοχεῖον. Οἱ γονεῖς τῆς ἀπεφάσισαν νὰ παραμείνουν τὰς ἑορτὰς τοῦ Πάσχα εἰς Ζάκυνθον καὶ ἐξ Ἀμερικῆς θὰ στείλουν χρήματα πρὸς ἀποπεράτωσιν τοῦ νέου ναοῦ τοῦ ἁγ. Διονυσίου. Ὁ πατὴρ τῆς ἱαθείσης κόρης κ. Ἀργύριος Κωστόπουλος ἐκ βαθυτάτης πίστεως καὶ εὐλαβείας πρὸς τὸν Ἅγιον Διονύσιον ἀπεφάσισε νὰ παραγγείλῃ εἰς τὸν ἐν Ἀθήναις παρεπιδημοῦντα Ζακύνθιον δεδοκιμασμένον καλλιτέχνην ζωγράφον κ. Δημ. Πελεκάση τὴν εἰκόνα τοῦ ἁγίου Διονυσίου, τὸ πρωτότυπον τῆς ὁποίας εὗρίσκεται εἰς μέγιστον μέγεθος εἰς τὸ ἐν Ζακύνθῳ ἐργαστήριόν του ἵνα δωρήσῃ εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῆς ἰδιαίτερας του πατρίδος καὶ ἑορτάζουσιν καὶ πανηγυρίζουσιν τὴν 17 Δεκεμβρίου καὶ τὴν 24 Αὐγούστου.

— Διὰ Διατάγματος τῆ 28ῃ Μαρτίου ἐ. ἔ. ἐκδοθέντος καὶ αὐθημερὸν δημοσιευθέντος ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 54 φύλλῳ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως, ἐνεκρίθη ἡ ἐκτέλεσις τῆς ποινῆς τῆς καθαιρέσεως, τῆς ἐπιβληθείσης εἰς τὸν ἱερέα Νικόλαον Λούμην, πρῶην ἐφημέριον τοῦ ἱεροῦ ναοῦ τῶν ἁγίων Ἀναργύρων (λεωφόρου Συγγροῦ) τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν.

—Οἱ ἐκτελεσται τῆς Διαθήκης τοῦ ἀσιμνήστου Ἄλεξ. Γεωργιάδου ἀπέστειλαν πρὸς τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπον ὑπὲρ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ὁρφανοτρο-

φείου Βουλιαγμένης Δοχ. 13.500 και ὑπὲρ τοῦ Γεν. Φιλοπτώχου Ταμείου Δοχ. 13.500, ἐν ὄλῳ 27.000.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΠΟΛΩΣ

Κατ' ἐξηκριβωμένας πληροφορίας, μετὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως καὶ τοῦ ἀνωτέρου ὑπαλλήλου τῆς Ἱταλικῆς Διοικήσεως Δωδεκανήσου κ. Μογκοῦζου, ὡς ἐκπροσώπου τῆς Ἱταλικῆς Κυβερνήσεως, διεξάγονται ἀπὸ πολλῶν ἡμερῶν διαπραγματεύσεις διὰ τὴν ἀνακήρυξιν ὡς Αὐτοκέφαλου τῆς Δωδεκανησιακῆς Ἐκκλησίας. Αἱ διαπραγματεύσεις ἔχουν προχωρήσει σημαντικῶς, ἥδη δὲ ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν μητροπολιτῶν Σάρδεων Γερμανοῦ, Ἡλιουπόλεως Γενναδίου, Λαοδικεῖας Δωροθέου καὶ τοῦ ἀρχιερατικῶς τῶν Πατριαρχείων Μαξίμου ἐπεξεργάζεται ἐν Κωνσταντινουπόλει μετὰ τοῦ Ἱταλοῦ ἀντιπροσώπου τὸ σχέδιον τοῦ Πατριαρχικοῦ τόμου διὰ τὴν Αὐτοκέφαλον Δωδεκανησιακὴν Ἐκκλησίαν. Αἱ ἀρχικαὶ διαπραγματεύσεις διεξήγοντο μὲ βάσιν τὴν παραχώρησιν παρὰ τοῦ Πατριαρχείου εὐρυτάτης μόνον αὐτοδιοικήσεως εἰς τὴν Δωδεκανησιακὴν Ἐκκλησίαν, ἐν συνδυασμῷ πρὸς ἐξασφάλισιν ἐκπαιδευτικῶν καὶ κοινοτικῶν προνομίων ἐν Δωδεκανήσῳ. Ἀργότερον ὅμως λέγεται ὅτι ἡ βάσις μετεβλήθη καὶ τὸ Πατριαρχεῖον ὑπεχώρησε δεχθὲν νὰ παραχωρήσῃ τὸ Αὐτοκέφαλον. Οἱ ἐν Ἀθήναις Δωδεκανήσιοι θορυβηθέντες ἐκ τῶν εἰδήσεων τούτων προέβησαν εἰς διαμαρτυρίαν, ἐδήλωσαν δὲ ὅτι δὲν θέλουσι ν' ἀποσπασθῶσι τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΣΕΡΒΙΑΣ

Ἡ Α. Μ. ὁ βασιλεὺς Ἀλέξανδρος δεχθεὶς ἐπ' ἐσχάτων εἰς ἀκρόασιν τὸν Μακαρ. Πατριάρχην τῆς Σερβίας καὶ τοὺς συνοδικούς, ἤκουσε παρ' αὐτῶν παράκλησιν περὶ ταχείας ἐκδόσεως τοῦ περὶ τῆς Ὁρθοδόξου Σερβικῆς Ἐκκλησίας σχεδίου καταστατικοῦ νόμου δι' οὗ ρυθμίζονται αἱ πρὸς τὸ κράτος σχέσεις αὐτῆς, ὡς καὶ ὁ ἐσωτερικὸς αὐτῆς ὀργανισμὸς.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ

Κατ' εἰδήσεις ἐκ Βουκουρεστίου ἡ ρουμανικὴ Ἱ. Σύνοδος ἐπιμείνασα εἰς τὸν ἑορτασμὸν τοῦ Πάσχα τῇ 31 Μαρτίου ἐπέτρεψεν ἐν τούτοις εἰς τὸς ἐκ τοῦ κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ βουλομένους νὰ ἑορτάσωσι αὐτὸ τῇ 5 Μαΐου, ἥτοι τῇ ἡμέρᾳ καθ' ἣν ὑφ' ἀπάσης τῆς Ὁρθοδοξίας ἀπεφασίσθη νὰ ἑορτασθῇ ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ὀρθοδόξου Πασχαλίου.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΠΟΛΩΝΙΑΣ

Τὸ ὄργανον τῆς ἐν Πολωνίᾳ Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας «Κυριακὸν Ἀνάγνωσμα» ἀναγράφον τὴν εἰς Βαρσοβίαν ἄφιξιν τοῦ Ἐξάρχου τοῦ Οἴκουμ. Πατριαρχείου σεβ. μητροπολίτου κ. Χρυσάνθου τῇ 25 Μαρ-

τίου ἀναφέρει ὅτι ἡ Α. Σ. κατ' ἐντολὴν τοῦ Παναγ. Οἴκουμ. Πατριάρχου ἀνέλαβε ταξίδιον εἰς τινὰς εὐρωπαϊκὰς χώρας, ἐν αἷς καὶ εἰς τὴν Πολωνίαν, ὅπως ἀνταλλάξῃ σκέψεις μετὰ τῶν πρωθιεραρχῶν τῶν ἑκασταχοῦ ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν περὶ διαφορῶν σπουδαίων ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων, οἷον ἡ σύγκλησις Προσυνοδικῆς Συνδιασκέψεως διὰ μέλλουσαν Οἰκουμενικὴν Σύνοδον, τὸ Ἀλβανικὸν ἐκκλησιαστικὸν ζήτημα κτλ. Ἐπὶ τῶν ζητημάτων τούτων ἡ Α. Σ. σεβ. συνδισκέφθη καὶ μετὰ τοῦ Μακαριωτάτου μητροπολίτου Πολωνίας κ. Διονυσίου, ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ δὲ ταύτῃ ἐπεσεκέφθη πάντας τοὺς ἐν Βαρσοβίᾳ ὀρθοδόξους ναοὺς. Ἐν τῷ μητροπ. ναῷ τῆς ἁγ. Μαρίας τῆς Μαγδαληνῆς ἐτελέσθη ὑπὲρ αὐτοῦ δέησις, ἐν δὲ τῷ ναῷ τοῦ κοιμητηρίου ἡ Α. Σ. ἀνέγνωσε τρισάγιον ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ ἀειμνήστου μητροπολίτου τῆς ἐν Πολωνίᾳ ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας Γεωργίου. Ἐν τῇ ἑλληνικῇ πρεσβείᾳ παρετέθη πρὸς τιμὴν τοῦ σεβ. Χρυσάνθου γεῦμα, οὐκ ὄντος μετέσχον σὺν ἄλλοις ἐπισήμοις καὶ ὁ μακαρ. πρωθιεραρχὴς τῆς Ὁρθοδ. Ἐκκλησίας κ. Διονύσιος. Ἐπ' ἴσης ὁ Α. Σ. ἀντήλλαξεν ἐπισκέψεις μετὰ τῶν Διευθυντῶν τῶν θρησκευμάτων καὶ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν.

ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΑΜΕΡΙΚΗΣ

Ἐν τῷ περὶ κυριότητος ἐπὶ τῆς ἐν Ἀμερικῇ ρωσικῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας δικαστικῷ ἀγῶνι μετὰ τοῦ ρώσου μητροπολίτου Πλάτωνος καὶ τοῦ ἀντιπροσωπεύοντος ἐν Ἀμερικῇ τὴν «Συνοδικὴν Ρωσικὴν Ἐκκλησίαν» Κεδρόβσκη ἀπεφασίσθη νὰ ἐπέμβῃ ὑπὲρ τοῦ πρώτου νεότευκτος ἐπὶ τούτῳ ὀργανισμὸς ἀποτελούμενος ἐξ ἀπασῶν σχεδὸν τῶν ἐν Ἀμερικῇ ὀρθοδόξων ρωσικῶν ἐνοριῶν. Οὕτως ἐλπίζεται ὅτι θὰ κατορθωθῇ ἡ ἀνάληψις τῆς εἰς τὸν ἀντίπαλον διὰ δικαστικῆς ἀποφάσεως προσκυρωθείσης ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας.

ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Κατὰ τινὰ τελευταίαν στατιστικὴν, ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ τσεχοσλοβακικοῦ κράτους ἡ ἐν τῇ περιοχῇ τούτου ἐπιρροὴ τῆς παπικῆς Ἐκκλησίας ὀσημέραι ἐλαττοῦται καὶ αὐξάνει βαθμηδὸν ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀπὸ τῆς Ἀγ. Ἐδρας ἀπομακρυνομένων πιστῶν. 724507 άτομα ἐδήλωσαν ὅτι εἰς οὐδὲν δόγμα ἀνήκουσιν, ἐν ᾧ ἐξ ἄλλου ἀρχετὰ σεβαστὸς ἀριθμὸς πιστῶν προσῆλθεν εἰς τὰς ἀπὸ τῆς Ρώμης ἀνεξαργήτους Ἐκκλησίας. Ἀπὸ τοῦ 1910 μέχρι τοῦ 1921 ὑπολογίζεται ὅτι ἡ Ἀγ. Ἐδρα ἀπώλεσεν ἐν Βοημίᾳ, Μοραβίᾳ καὶ Σιλεσίᾳ 1400000 πιστῶν, ἀπὸ δὲ τοῦ 1921 καὶ ἐντεῦθεν ὁ ἀριθμὸς οὗτος ἠξήθη εἰς

180000 ψυχῶν. Ἐκ τούτων ἀνά 100000 προσήλθον εἰς τὴν ὀρθοδοξίαν καὶ τὴν προτεσταντικὴν ἐκκλησίαν τῶν «Τσέχων ἀδελφῶν» καὶ 34.000 εἰς τὴν γερμανικὴν εὐαγγελικὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὴν τῶν «Μοραβῶν ἀδελφῶν». Εἰς τὴν μεταρρυθμισμένην ἐθνικὴν καθολικὴν Ἐκκλησίαν τῆς Τσεχοσλοβακίας ἀνήκον ἤδη κατὰ τὸ 1925 περὶ τὰς 800000 πιστῶν. Ὁ ἀριθμὸς τῶν κατολικῶν μαθητῶν εἰς τὰ σχολεῖα τῆς Βοημίας παρουσιάζει μίαν ἐλάττωσιν ἑξαιρετικὴν, κατὰ τινὰς δέ, προτεσταντικῆς πηγῆς, πληροφωρίας αὐξάνει ὅλοεν τὸ ἀντικληρικὸν πνεῦμα καὶ ἡ πρὸς τὴν Ρώμην ἐχθρότης.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Ὁ Πανοσιολογιώτατος Ἀρχιμανδρίτης Χριστοφόρος Κτενῆς, Πρωθιερεὺς τῆς ἐν Γαλαξίῳ Ἑλληνικῆς Κοινότητος, γνωστὸς δὲ ἐκ τῶν ποικίλων συγγραμμάτων καὶ τῆς καθόλου ἐθνικῆς αὐτοῦ δράσεως, ἐξέδωκε προσφάτως νέον σύγγραμμα, «Τὰ Γράμματα ἐν Ἁγίῳ Ὄρει καὶ ἡ Μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία». Ἐν τούτῳ ὁ πολυμαθὴς καὶ πολυγράφος συγγραφεὺς, ἀφορμὴν λαμβάνων ἐξ ἀχαρίστου πρὸς τὴν Μητέρα Ἐκκλησίαν ἀγιορειτικοῦ βιβλίου, ἀναπτύσσει ἐξαίρων τὰς ὑπὲρ τοῦ Ἁγιονήμου Ὄρους ἀνά τοὺς αἰῶνας πολλαπλᾶς ὑπηρεσίας καὶ θυσίας τοῦ Οἰκουμένου Πατριαρχείου, καὶ κεντηριάζων τὴν ἀμάρτιαν, προτείνει ὡς Μονὴ τις ἐν αὐτῷ μετατραπῆ εἰς Θεολογικὴν σχολήν, συντηρουμένην δαπάνῃ τῆς Ἱερᾶς Κοινότητος. Τὸ σύγγραμμα κοσμεῖται ὑπὸ ὠραίων εἰκόνων, πωλεῖται δὲ ἀντὶ 25 δραχμῶν παρ' ἅπασιν τοῖς Βιβλιοπωλείοις.

ΔΗΜΟΠΡΑΣΙΑΙ

Τὸ ἡγουμενοσυμβούλιον τῆς ἐν Μάντινείῳ Ἱερᾶς Μονῆς Κανδήλας διακηρύττει ὅτι: Ἐκτίθενται εἰς πλειοδοτικὴν δημοπρασίαν ἐν Λεβιδίῳ ἐν τῷ συνήθει τόπῳ τῶν δημοπρασιῶν, ἐνώπιον τοῦ Συμφου Ὁρχομένου Μιχαὴλ Ζῆ ἢ τοῦ νομίμου ἀναπληρωτοῦ καὶ ἐνὸς μέλους τοῦ ἡγλίου τὴν 12ην τοῦ μηνὸς Μαΐου ἐ. ἔ. ἡμέραν Κυριακὴν καὶ ὥραν 10—12 τῆς αὐτῆς ἡμέρας, περὶ εἰκοσαετοῦς ἐνοικιάσεως οἱ ἐν θέσει Στέζι, Δουλάπι καὶ Πλάτανος τῆς περιφέρειας Κανδήλας ἀγροὶ τῆς Μονῆς, συμφώνως μὲ τὸς δρους τῆς διακηρύξεως, εὐρισκομένης ἐν τῷ γραφείῳ τῆς Μονῆς οἱ βουλόμενοι δύνανται νὰ λάβωσι γνῶσιν.

Τὸ ἡγουμενοσυμβούλιον τῆς ἐν Φενεῳ Ἱερᾶς Μονῆς «Ὁ Ἅγιος Γεώργιος» διακηρύττει ὅτι ἐκτίθενται εἰς πλειοδοτικὴν δημοπρασίαν πενταετοῦς ἐνοικιάσεως, ἐν τῇ θέσει Παναγία τῆς περιφέρειας Μισουχιώτη μία σταφιδάμπελος μετὰ τῶν ἀγρῶν καὶ ἀλωνίων, ὡς καὶ μία ἄμπελος τῆς ἡμετέρας Μονῆς, τὴν 26ην τοῦ μηνὸς Μαΐου ἐ. ἔ. ἡμέραν Κυριακὴν καὶ ὥραν 11ην—12ην τῆς μεσομβρίας ἐνώπιον τοῦ συμβολαιογράφου Ἀμαλιάδος κ. Ν. Νικολοπούλου ἢ τοῦ νομίμου ἀναπληρωτοῦ αὐτοῦ κατὰ τοὺς ὅρους τῆς διακηρύξεως ἡμῶν ὧν ἀντίγραφα εἰσὶν κατατεθειμένα εἰς τε τὸ Γραφεῖον τῆς κοινότητος Μωνυχιώτη καὶ τοῦ ἀνωτέρου Συμβολαιογράφου. Ὡς πρότερον προσφορὰν ὀρίζομεν δι' ἄλλα ὄμοι δρχ. 10.000 ἐτησίως.

Τὸ ἡγουμενοσυμβούλιον τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τῶν Κανάλων προκηρύττει ὅτι ἐκτίθει εἰς δημοπρασίαν δεκαετοῦς ἐνοικιάσεως τοὺς ἐν Καρυῶ Ὀλύμπου ὑδρομύλους τῆς Μονῆς.—Ἡ δημοπρασία γενήσεται ἐντὸς τῆς κοινότητος Καρυᾶς εἰς δύο συνεχεῖς Κυριακὰς ἤτοι τὴν 12ην καὶ 19ην Μαΐου ἐ. ἔ. 1929 καὶ ὥραν 10ην—12ην π. μ. ἐνώπιον τοῦ συμβολαιογράφου Ἐλασσάνος κ. Περικλέους Γαρδίκη ἢ τοῦ νομίμου ἀναπληρωτοῦ του, καὶ τούτων κωλυομένων ἢ δημοπρασία θέλει διεξαχθῆ ἐνώπιον τοῦ κ. Προέδρου Καρυᾶς τοῦ Ἀστυνομικοῦ Σταθμάρχου καὶ τοῦ Ἐφημερίου Καρυᾶς, συμφώνως τοῖς ὅροις τῆς ἀρχικῆς διακηρύξεως.

Τὸ ἡγουμ(λ)ιον τῶν ἡνωμένων Ἱ. Μονῶν Σηλαίου Μονάσης, καὶ Ταξιάρχου διακηρύττει ὅτι: Ἐκτίθεται διὰ πλειοδοτικῆς δημοπρασίας ἢ ἐκποίησης τοῦ ἡρειωμένου ὑδρομύλου τῆς Μονῆς Μπουνάσης κειμένου ἐν τῇ θέσει Σκάλα τοῦ χωρίου Παλιουριά τῆς Κοινότητος Κερπετροῦ. Ἡ δημοπρασία ἐνεργηθήσεται ἐν Δεσκάτῃ τὴν 19ην Μαΐου ἐ. ἔ. ἡμέραν Κυριακὴν καὶ ὥραν 10—12ην π. μ. ἐν τῷ συνήθει τόπῳ τῶν δημοπρασιῶν καὶ ἐνώπιον τοῦ συμβολαιογράφου Εἰρηνοδίκου Δεσκάτης κ. Γεωργίου Ροδοπούλου καὶ ἐνὸς μέλους τοῦ ἡγλίου. Οἱ δροι συγγραφῆς ὑποχρῶσεων εὐρίσκονται ἐν τῷ Γραφείῳ τῆς Μονῆς, ἐν τῷ Κοινοτικῷ Γραφείῳ Δεσκάτης καὶ ἐν τῷ Γραφείῳ τῆς Κοινότητος Κερπετροῦ, ἐνθα οἱ βουλόμενοι δύνανται νὰ λάβωσι γνῶσιν.

Τὸ ἡγουμενοσυμβούλιον τῆς ἐν Καλαβρύτοις Ἱερᾶς Μονῆς Ἁγίου Θεοδώρου προκηρύττει ὅτι: Τὴν 26ην Μαΐου ἐ. ἔ. ἐκτίθενται εἰς πλειοδοτικὴν δημοπρασίαν πενταετοῦς ἐνοικιάσεως οἱ ἐν τῇ περιφερείᾳ τῆς κοινότητος Καλλιφρονίου ἢ Σαββανῶν ἀγροὶ τῆς Μονῆς. Ἡ δημοπρασία ἐνεργηθήσεται ἐν Καλαβρύτοις ἐνώπιον τοῦ Συμβολαιογράφου Δημητρίου Νίκα, συμπαραόντος καὶ ἐνὸς ἀντιπροσώπου τῆς Μονῆς ὥρα 10—12 π. μ. Οἱ ἐν γένει ὁροῦποχρῶσεων εὐρίσκονται ἐν τῷ Γραφείῳ τῆς Μονῆς ἐνθα οἱ βουλόμενοι δύνανται νὰ λάβωσι γνῶσιν.

Τὸ ἡγουμενοσυμβούλιον τῆς ἐν Στεφανίῳ Ἱερᾶς Μονῆς ὁ ἅγιος Δημήτριος διακηρύττει ὅτι: Μὴ δοθείσης οὐδεμιᾶς προσφορᾶς κατὰ τὴν δημοπρασίαν τὴν ἐνεργηθεῖσαν τὴν 14 τῷ μ. διὰ τὴν ἐκποίησην τοῦ ἀγροῦ (Παγώνα) ἐπαναλαμβάνεται αὕτη τὴν 12 Μαΐου ἐ. ἔ. ἡμέραν Κυριακὴν καὶ ὥραν 10—12 μεσημβρινὴν ἐν Χιλιομοδίῳ καὶ ἐνώπιον τοῦ Συμβολαιογράφου Κλεωνῶν ὑπὸ τοῖς αὐτοῦς ὡς καὶ ἡ προηγουμένη ὁρὸς ὑπ' ἀριθ. 16 ἐ. ἔ. διακηρύξεως ἡμῶν, ὧν δύνανται νὰ λάβωσι γνῶσιν οἱ βουλόμενοι προσερχόμενοι εἰς τὸ Γραφεῖον τῆς Μονῆς.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Τίμημα ἐτησίως ἐγγραφῆς

Ἑσπ. Δρχ. 50. Ἑξωτ. Φρ. 50. Ἀμερικῆς Δολ. 3

Γραφεῖα «Ἐκκλησίας»:

Μέγαρον Ἀρχιεπισκοπῆς ὁδ. Φιλοθέης 21

Τύποις «Φοῖνικος» Ὅδος Σταδίου 44, Ἀθῆναι